

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt
Kiadásért felelős: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Baran. Társaszerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.
Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: József 51—05.

Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-ut 25. szám.
Telefon: József 99—31, József 99—32.

Előfizetési ár negyedévre OMGE tagoknak (tagsági díjon kívül) 40 korona, előfizetőknek 75 korona.

Külföldre (megszállott területre is) negyedévre OMGE tagoknak 100 korona, előfizetőknek 200 korona és a portókülönbözet.

TARTALOM:

Szent István király ünnepén.
A mezőgazdasági munkáskérdéshez.
Az ingatlan vagyonváltsága a nemzetgyűlés előtt.
Gaal Gaszton a nemzetgyűlés elnöke.
A bonyhádi szarvasmarha javítása és a hollandi pirostarka szarvasmarha behozatala. (Leopold Lajos.)
Néhány szó a zöldtrágyázásról. (Ujhelyi Sándor.)
A sántaság okai. (Berrár Mihály dr.)
Fogással kombinált vetőgép. (Fodor Jenő.)
Új rendeletek. (A szeszadótörvény módosítása.)
Levélsekreány. (Malacok béljérgessége. — Házi-nyulak náthája.)
Tultermelés van-e tényleg a gazdasági pályán? (Juhos Lajos.)
Egy hollandi farm.
Vegyes közlemények.
Társ. Kereskedelem.
Szerkesztői üzenetek.

Egyről-másról.

(Szent István király ünnepén. — A mezőgazdasági munkáskérdéshez. — Az ingatlan vagyonváltsága a nemzetgyűlés előtt. — Gaal Gaszton a nemzetgyűlés elnöke.)

Szent István király ünnepén.

Istenbe vetett hittel, nemzete erős karjára s a magyar föld kincseit rejtő és kincseket osztó termékenységére támaszkodó bizalommal, a nyugati művelődés hatalmas szervezetébe Kelet felé előretolt védőbástya gyanánt bekapcsolódva alapozta meg első szent királyunk birodalmát, amely tatárdúláson, törökvészben, belvillongásokon át serteletlenül állotta ki kilenc évszázad viharát, hogy most egy sohasem látott arányú világrengés darabokra zúzza.

Trianoni Csonka-Magyarország átoksújtotta fainak kicsordul a könnyünk, ökölbe szorul a kezünk, ha Szent István király tőlünk elrabolt szép országán képzeletben körülhordozzuk a tekintetünket. Nem mint ájtatos zsolozsma, hanem mint elfojtott, keserű jankiáltás tör fel honfitól összeszoruló keblünk mélyéről a panaszos sirám: hol vagy István király? Látod-e, mi lett a történelmi fejlődés tüzeben szilárdan egységessé kovácsolódott, ezredéves birodalmadból? Dicsőséges szent Jobbodat, amely annyi évszázad kemény viharában áldóan kísérte, vezette nemzetünket, miért vontad el árva fejünkről?...

De Szent István király ünnepén nemcsak gyászos keserűség, nemcsak a multba vissza-

térő panasz szavára nyitja ajkunkat a kegyeletes megemlékezés, hanem szent, erős, férfias fogadalomra is, amely a jövőnek szól. Mert hiszen mi öntsön belénk hitet, mi adjon nekünk reményt, mi töltsön el bennünket s az utánunk jövő nemzedéket elszántsággal, tettekre sz akaraterővel — ha nem éppen a Szent István király birodalmára, annak történelmi multjára és hivatására való emlékezés?

Szent István alkotása a természetes előfeltételek szerencsés összeegyeztetése: nem muló emberi tákolmány, hanem valósággal a gondviselés műve volt. Kontár és kapzsi kezek, gonosz indulatok ideig-óráig belekapaszkodhatnak ugyan a történelmi fejlődés forgó kerék-küllőibe, de erős hitünk szerint végre mégis a gazdasági és történelmi szükségszerűségnek kell érvényesülnie.

Hiszen éppen a jelenlegi viszonyok ismét kényszerítő erővel tojják minden tárgyilagos szemlélő elé azt a kérdést: életképes-e Csonka-Magyarország? Annifyéle nyersanyag, kész gyártmányra és tüzelőszere van szükségünk külföldről, hogy ezeket az elsőrendű szükségleteket csak jelentékeny terméfeleslegek kivitele ellenében szerezhethetjük meg. S ime, leg-szebb kiviteli reményeinket tönkreteszi az aszály, a kivitel révén remélt milliárdok pedig milliókra zsugorodnak össze. Magyarország tehát csak kivételesen jó termés esetén biztosíthatja szükségleteit, minden gyengébb gazdasági év pedig csak külföldi adósságaink szaporítására és így igényeink teljes leszorítására kényszerítene bennünket. Így élni nem lehet és a művelt világnak meg kell értenie, hogy a magyar gazdasági egységet, amelyen erős államhatalom épült fel, a legsúlyosabb hiba volt megbontani. És hogymiként kilenc évszázadon keresztül, úgy ma is érdekünk nemcsak nekünk, hanem egész Európának is az életképes Magyarország.

Ugy, miként ma itt állunk, nem maradhatunk, mert ez a teljes gazdasági függőség művelődési színvonalunk aláhanyatlásával pusztulásba, romlásba vezetne. Első szent királyunk világraszóló nagy gondolatának, a természetes határai között egységes, nemzetiségeit szeretettel keblére ölelő államnak kell feltámadnia, a régi gazdasági egységnek kell ismét helyreállania. Mert ez a minden szükséges nyersanyaggal való ellátottság vezette Szent István királyunkat arra

a bölcs, előrelátóan helyes gondolatra, hogy új állama szervezetét a mezőgazdaságra, mint a nemzet gazdasági erejének sziklaszilárd talapzatára, építse fel.

Történelmünk legsúlyosabb napjaiban, amikor még egyetlen reménysugár sem tud áthatolni a trianoni gyászleplen, amely a ravatalra tett Magyarországot takarja: Szent István király ünnepé nekünk nemcsak mint jelkép, hanem mint egy jobb jövő iránymutatója is, a feltámadást, egy második ezredév szebb és virágzóbb fejlődésének utját és lehetőségét hirdeti. Adja a magyarok Istene, hogy a mai és a jövő nemzedék megértse intó szavát, átérezze nagy tanulságait és vállvetett, komoly, elszánt és áldozatos munkával segítse újabb érvényesülésre Szent István király politikáját, amiből Szent István koronája országainak ereje, egysége és boldogsága fakad!

A mezőgazdasági munkáskérdéshez.

Miklós Ödöntől, az OMGE alelnökétől, kaptuk Alacsckáról a következő figyelemreméltó és idő-szerű sorokat:

Pár nap előtt térhettem csak vissza Párisból és így csak most vettem tudomást arról a felhívásról, mely a „Köztelek” lap mult hó 16-iki számában „Munkáskérdések” cím alatt megjelent. Elkészvén, nem felelhetek a felhívásban foglalt részletes kérdésekre, de elvi szempontból mégis hozzá óhajtok szólni ehhez a nagyfontosságú ügyhöz.

Szerintem a „Nemzetközi Munkaügyi Hivatal” tullepte szervezetében lefektetett hatáskörét akkor, amikor a „Mezőgazdasági munkáskérdések nemzetközi szabályozásáról” akar foglalkozni. Thomas ur, az ismert volt francia szocialista vezér, ki a „Nemzetközi Munkaügyi Hivatal” élére került, nyugodalmas állásában tulmegy azon a határon, mely az általa vezetett hivatal életbeléptetése alkalmával, a nagyhatalmak előtt lebegett és, szerintem, szervezetileg is megállapított.

Alaposan tanulmányoztam a hivatal életbeléptetésének egy előzményeit, mint pedig főleg a versaillesi békeszerződést, melyben először tételik említés a „Nemzetközi Munkaügyi Hivatal” létesítéséről, illetve a „Nemzetek Szövetségének (Société des Nations), hatáskörébe utalt kérdésekről.

Sehol egy szó említés sincs arról, hogy a „Nemzetközi Munkaügyi Hivatal”, mely, szerin-

Őszi munkálatokhoz ajánlunk

Sack-típusú ekét, kormánylemezt, szántóvasat. Tarlóhántás-hoz könnyű 4-vasu ekét, 8-vasu kultivátort szivalaku késekkel.

Boronát, szecskavágót, répavágót, darálót jutányos áron, elsőrangú kivitelben.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete műszaki és géposztálya, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 29. sz.

tem, kizárólag az ipari munkásság ügyeivel hivatott foglalkozni, jogosult volna, avagy jogot formálhatna ahhoz, hogy a „mezőgazdasági munkáskérdés” nemzetközi szabályozásával foglalkozzék.

Ama jegyzőkönyvek (sajnos, csak keveseknek hozzáférhetőek), melyek a versaillesi békeokmány előzetes tárgyalásairól felvették, világosan szólnak fenntebbi állításom helyességére mellett. Ez előkészítő tárgyalások folyamán csakis egy olasz delegátus tévedett oda, hogy a kifejezeten és mindig következetesen használt „ipari” szót (industrial) olyképp vélte magyarázandónak, hogy ebbe bele lehet a „mezőgazdasági munkásság” ügyeit is magyarázni. De miután egy angol delegátus alaposan kioktatta teljesen tájékozatlan olasz kartársát, a kérdés további tárgyalásra sem került és amint a végleges megállapodások szövege mindenhol világosan mutatja, az egész „Nemzetközi Munkaügyi Hivatal”-ról szóló részben kizárólag csakis az ipari munkásságról tétetik, a dolog rendje és az ügy természetének helyes felfogásából kifolyólag említés.

Ez alkalommal nem térhetek ki a kérdés részletes taglalására és magyarázatára. Röviden csak utalok arra, hogy a versaillesi békeszerződés XIII. fejezetének bevezető részében, nemkülönben 293., 405., 427. szakaszaiban, kifejezetten mindég csak az ipari munkásság helyzetének és ügyének nemzetközi szabályozásáról van említés téve.

Ki fogom legközelebb részletesen fejteni a fentiekre való hivatkozással azt az egyedül helyes álláspontot, melyet nekünk is el kell foglalnunk a „Nemzetközi Munkaügyi Hivatal” teljesen jogosulatlan törekvéseivel szemben. Nem tudom, ki fog hazából október 25-ére Genf-be utazni, de helyesnek tartanám, ha az OMGE (esetleg külön egybehívandó országos gazdaságtervező) állást foglalna ebbe ebben a nagyjelentőségű kérdésben, amely ha végleg le nem vetetik októberben a napirendről, tönkre fogja teljesen tenni a mezőgazdasággal való foglalkozást.

Az ingatlanvagyon váltása a nemzetgyűlés előtt.

A megérdemelt jóval csekélyebb érdeklődés mellett foly a nemzetgyűlésen az ingatlanvagyon váltásáról szóló törvényjavaslat általános vitája. Az előadói beszédet és az első hozzászólásokat már lapunk múlt számában ismertettük. A folytatólagos vitában Szabó Balázs főlemlítette, mily nagy akadályai lesznek a vagyonváltás gyakorlati végrehajtásának, tekintettel a nagy szárazságra, mely tönkreteszti termésünket. Ehhez járul a korona romlása, melyet nehéz feltartóztatni, mert az östermelés dolgozik ugyan, munkájának eredményét azonban az időjárás viszontagságai kockázatosra teszik. Ipari termelésünk ellenben pang, pedig csak ennek megindulásától várható gazdasági fellendülésünk.

Ezután Czettel Jenő dr., a Magyar Gazdaszövetség igazgatója emelkedett szólásra, aki általános figyelem mellett bírálta a pénzügyminiszter gazdasági politikáját s különösen kiemelte, hogy a jövételi számla ismeretessé válása előtt minden valutajavító törekvést korainak és veszedelmesnek tart. Hangsúlyozta továbbá, hogy nem helyes arra törekedni, hogy koronánk a bekebeli paritásra emelkedjék, hanem ehelyett a korona aranyárfolyamának allandósítását kell, akármilyen alacsony is, bizto-

sítani. A valutajavítás egyetlen módja a gazdasági élet helyreállítása. Ezt kellene az államnak támogatnia s szerinte a vagyonváltással nem csak erőt lehet elvonni a termelőtől, hanem erőt lehetne neki adni is olyan mezőgazdasági-ipari vállalkozások létesítésével, melyek a mezőgazdaság jövedelmezőségét s így teherbíróképességét is fokoznák. Hibáztatja, hogy a termelés megindítására az állam alig tett valamit a kislakások építésére szánt 300 millió kiutalványozásán felül. Végül meggyőző érveléssel mutatta ki, hogy az egyes termelési ágak egyenlően megterhelése olyan eltulodásokat hoz létre, amelyek a bankok pénzfellegét és anyagi erejét fogják tovább növelni, a többi gazdasági osztályoknál pedig hitelszükséglet idéznek elő. Annál igazságtalanabb a mezőgazdaságot súlyosabb és fokozatos vagyonváltással megterhelni, mert hiszen a gazdák terményeik, szekerük, lovaik rekvirálása révén már jóval nagyobb terhet viseltek, mint aminőt a vagyonváltás az ingókére nézve jelent. Utalt még a román károsodásokra, valamint arra, hogy a törvényjavaslat egyoldalú kedvezésben részesíti az ingóvagyonot a földbirtok hátrányára, miért is a javaslatot nem fogadta el.

Gunda Jenő szerint a vagyonváltás súlyos orvosi műtét, mely csak akkor alkalmazható, ha jókor jön. Már pedig a javaslat elkészült s a legkedvezőtlenebb időpontban ró elviseheletlenül súlyos terheket a váltásávkötelesekre. A háboru alatt szerzett földbirtok váltásávkülsét az ősi családi birtoknál magasabban kívánja megállapítani, a tíz holdig terjedő családi birtokot ellenben mentesítene a váltás alól. Grieger Miklós nem fogadja el a javaslatot, mert az szerinte nem felel meg az egyenlő elbánás elvének. A pénzügyminiszter leggyengébben kezeli az ingókéket, de a nagybirtokosokat is enyhébben sújtja, mint a kisgazdát. Az agrár demokrácia kifejlődésében látja a nemzet jövőjét s a kunyhók lakóit sújtó és kínzó magyar gondot tartja elsősorban eloszlátandónak.

Koszó István a kisgazdák érdekében emelt szót, mert szerinte az állam feladata megvédeni a gyengét az erősekkel szemben. A pénzügyminiszter szociálpolitikája ennek az elvnek nem felel meg, mert egyformán terheli a részvénytársaságot és a kisbirtokot, holott az előbbinek százfélé kibúvója is van.

Bernáth Béla a szőlőváltást nagyon terhesnek tartja, mert a szőlőgazdaságokat már amúgy is súlyos adók terhelik s a mostani szárazság következtében előreláthatólag rossz lesz a termés. A román károknak a szőlők s a szőlő felszerelési váltásába való betudását, továbbá az oltványokkal és szénkénegezéssel fenntartott szőlők évi hozadéka husz százalékának, mint tartalékalapnak minden adó alól való mentesítését kérte.

Pálffy Dániel a városok birtokának a vagyonváltás alól való mentessége érdekében emelt szót, Csukás Endre pedig a tüzkárt szenvedettek, az új házat építők, a jelzáloggal megterheltek részére azt a kedvezményt kérte, hogy vagyonváltásukat kényszerkölcsön-elismervényre ruhassák le. Javasolta ezenkívül, hogy a törvény végrehajtásánál lehetőleg küszöböltessék ki a kataszteri tiszta jövedelem tekintetében mutatózó aránytalanság. Bodor György a javaslatban foglalt fokozatosság ellen emelt szót és hibáztatja, hogy a pénzügyi közegek egyoldalú szigorral bánnak a falu népével.

Tasnády-Kovács József szerint a kormányának a mezőgazdaság fejlesztésére kellene nagyobb gondot fordítania, mert hiszen künn a tanyákon mindenütt komoly termelői munka folyik, mely csak a városokban nem tud megindulni. Hibáztatta a kataszteri tiszta jövedelem alapjára való helyezkedést s a javaslatot, mint amely a nagytőkének kedvez, nem fogadja el. Schriffert Ferenc a kataszter revízióját tartja szükségesnek, Hegedűs György pedig azt kifogásolta, hogy a pénzügyminiszter nem következetes azoknak az összegeknek a megjelölésében, melyeket a vagyonváltásból vár. Szerinte minden 500 holdon felüli birtokot meg kellene minőségileg vizsgálni s ez alapon kivetni a váltásból. Sallay János is a mezőgazdaság fejlesztésében látja az ipar és kereskedelem felvirágzásának alapját s különösen a háborus nyereségek súlyosabb megadóztatását követeli. Ereki Károly kemény bírálatot mondott a pénzügyminiszter adópolitikájáról, mely szerinte csak a kisgazdákkal szemben erőlyes, ellenben kedvez a bankoknak. Megjósolja Hegedűs politikájának csődjét, melyet ismét követni fog a bankoprés megindítása. Valutajavítás helyett a korona árfolyamának bizonyos alacsony színvonalon való állandósítása volna kívánatos. Helyteleníti a tulajdonilag fogyasztási adókra támaszkodó adópolitikát.

Madarász Zsigmond a kisbirtokot 3 kat. holdig, a hadirokkantak és hadiözvegyek birtokát pedig 10 holdig mentesíteni kívánja. Sándor Pál szerint a folytonos valutaingadozások tönkretették gazdasági életünket, az ország elszegényedik s ennek az államkincstár látja kárát. A valuta bizonytalansága a szabadkereskedelmet s az ipari termelést is megbénítja, a kivitel megnehezítése pedig lehetetlenné teszi a valuta javulását. Általános a közönség bizalmatlansága, hogy a vagyonváltást nem a külföldi adósságok törlesztésére fogja a kormány fordítani. Ezután azt fejtegette Sándor Pál a kisgazdapárt élénk ellentmondásai közben, hogy a föld nyert a háboru alatt a legtöbbet, mert mentesült terheitől s még tartalékok is gyűjtött(?) Végül a kiviteli szabadságot sürgette és állást foglalt a Futura állítólagos monopóliumai ellen.

Szűj Bálint szerint szükség van a vagyonváltásra, mert csak az egyenlő teherelés alapján lehet az államháztartás rendjét megteremteni. A vagyonváltásból befolyó pénzt csakis külföldi adósságaink törlesztésére szabad fordítani. Az államnak erkölcsi kötelessége, hogy a vagyonváltás lerovására elfogadja a kényszerkölcsön-elismervényeket is. Szilágyi Lajos szerint hiányzik a javaslatból az osztóigazság s helyteleníti, hogy a vagyonváltást csak felesésszeg erejéig lehessen hadikölcsönrel kiegyenlíteni, ami a jövőre teljesen lehetetlenné teszi belső államkölcsön felvételét. Kuna P. András azt bizonyította, hogy a mezőgazdaságban is erősen növekszik a munkanélküliség, aminek csökkentésére a visszabályozási munkálatok megkezdését sürgette. Egyes vidékeken, mint például a Jászságban, már hét esztendeje évről-évre oly rossz a termés, hogy a kisgazdák a vagyonváltás révén rájuk váró újabb terheket sehogy sem fogják elbirhatni. Ennek a körülménynek a váltás kivételénél leendő figyelembevételét kérte, egyébként pedig elfogadta a javaslatot. Az általános vita tovább folyik.

Gaal Gaszton a nemzetgyűlés elnöke.

A nemzetgyűlés jőformán egyhangu határozattal Gaal Gasztont emelte elnöki székébe. A magyar agrártábornak ezt az egyik legérté-

kesebb ve
közönsége
Gaal Gasz
szakosztá
lasztmány
legbuzgób
sora óta
életben.

Kiváltik
való vissz
a háboru
visszassá
s mint a
kedő, ma
tokat érve
szerzett
népszerűs
torsága,
tudása és
szerezett
képessége
vjtázó teh
a mindi
Gaal Ga
agrártábo

Külön
lelküismer
áttanulmá
nyilvános
perament
mindig a
példát e
ingatlanv
amidőn
agrárszer
posan át
minden
oly gond
kirendelt
sőt nem
életünkbe
Cato szer
és mind
rokonszer
pességeit
leges tév
vesebb
nemes, ig

Jóleső
üdvözöljü
gyarorszá
Nem azé
a magas
gazdák é
róla, hog
oldal os
vással lá
tesítő ne
gos ítélet

A bon
tása és
szary

A
A bon
éve, hog

* Az OM
osztályában

D. PÁPAY

PELE, OLTOANYAG ÉS SZÉRUMINTÉTEL, R.T. VI. TERÉZKÖRUT 31. TEL. 20-19

EGEREK, POCKOK, PATHÁNYOK irtására a legfokételesebb eljárás 9807/e
„MURIMORS” egéirtó, „RATIMORS” patkányirtó tenyészetek alkalmazása.

NUTRICIA

TEJÜZEMÉNY ÉS TÁP-SZERIPARI RÉSZV. TÁRS.

Tejüzemi osztályának termékei:

Gyár: Budapest, I., Artilia-ut 21. szám. Rendelések felvétele: VI., Teréz-körut 31. szám.

Állami ellenőrzés alatt! 173

FETTO

Dr. Fettiék Ottó magy. kir. állatorvosi főisk. tanár, a tejhygiénai laboratorium vezetőjének eljárása szerint és ellenőrzésével készült.

Sajtoltó por

(1:100,000)

Sárfesték. Tejsavbakterium-szántenyészet. Vajfesték. Folyékony sajtoltó (1:10,000)

Ta
Ös

kesebb vezérférfiát nem szükséges a „Köztelek” közönségének külön bemutatnunk, mert hiszen Gaal Gaszton, mint az OMGE közgazdasági szakosztályának társelnöke, mint igazgató-választmányunk és adóügyi bizottságunk egyik legbuzgóbb és leglelkismeretesebb tagja, évek sora óta élénk részt vesz a gazdatársadalmi életben.

Kiváltképpen mint a gazdasági szabadforgalomra való visszatérés egyik leglelkesebb apostola, mint a háborús gazdasági szervezetekben felburjánzó visszaállások igazgatója, de kíméletlen bírálója s mint a kicsinyes szaktárgydekeken felülemelkedő, magasabb gazdasági és nemzeti szempontokat érvényesítő, igazi agrárpolitika előharcosa szerzett magának nagy érdemeket és általános népszerűséget. Izzó magyar érzése, gerinces bátorsága, megingathatatlan elhűsége, széleskörű tudása és nagy, általános műveltsége, erős gyakorlati érzése, puritán jelleme, kiváló szónoki képessége és valóságos művészetileg finomodott vitázó tehetsége: csupa olyan erények, amelyek a mindig harcra kész és izzó vérmérsékletű Gaal Gasztont a nemzetgyűlés és a magyar agrártábor legnagyobb értékei közé sorozzák.

Külön ki kell emelnünk Gaal Gaszton példás lelkiismeretességét, amelyre adatait összegyűjti, áttanulmányozza és megrostálja, mielőtt a nyilvánosság elé lép mindig talpraesett, temperamentumos előadásában is tárgyilagos és mindig alapos bírálatával. Hogy csak egyetlen példát említsünk, az őrlési adóról vagy az ingatlanvagyoni váltáságról szóló javaslatokat, amidőn azok bizottsági tárgyalása során az agrárszempontokat kitarítón képviselte, oly alaposan áttanulmányozta és minden részletüket, minden mellékletüket és ellenük felhozható érveket oly gondosan megfontolt, hogy a tárgyalásokra kirendelt pénzügyi szakembereket is bámolatba, sőt nem egyszer zavarba ejtette. Amikor közéletünkben vajmi sokan tetszelegnek maguknak Cato szerepében, minden jellembeli hivatottság és minden tárgyi készség hiányában: fokozottan rokonszenves Gaal Gasztonnak ez a kiváló képességeit kiegészítő lelkiismeretessége és esetleges tévedéseit készséggel beismerő, a leghevesebb parlamenti harcokban is érvényesülő nemes, igazán magyaros lovagiassága.

Jóleső büszkeséggel és őszinte örömmel üdvözlöljük a kitűnő gazdavezért az agrár Magyarország nemzetgyűlésének elnöki székében. Nem azért, mintha azt várnók tőle, hogy azon a magas polcon osztálypolitikát csináljon a gazdák érdekében: hanem mert bizony tudjuk róla, hogy nem fog engedni — ellenünk egyoldalú osztálypolitikát csinálni s mert megnyugvással látjuk a nemzeti szuverenitást megtestesítő nemzetgyűlés élén az ő erős kezét, világos ítéletét és kipróbált, tündöklő jellemét.

A bonyhádi szarvasmarha javítása és a németalföldi pirostarka szarvasmarha behozatalának terve.*)

I.

A kétszázéves bonyhádi tájfajta.

A bonyhádi tájfajta jubilál. Éppen kétszáz éve, hogy őseit a Mercy-féle telepítés bajor,

* Az OMGE állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályában tartott előadás bő kivonata.

sváb és frank németjei behozták, de meg éppen 40 évvel ezelőtt avatkozott bele a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület elsősorban a népies tenyésztésbe azzal, hogy két különösen szép szimmentáli bikával próbálta azt megjavítani és végül 30 éve, hogy a wieni gazdasági kiállításon bemutatta az egyesület azt a bonyhád-környéki kisgazdától vásárolt pirostarka kollekcióját, melyről e tájfajta Percezel Dezső kezdeményezésére a „bonyhádi” elnevezést kapta.

A bonyhádvidéki szarvasmarhát az 1720-tól 1741-ig terjedő időben hozták magukkal nincsen zsellér-telepések a német Duna, a Rajna és a Fulda mellől, Württemberg, Baden, Hessen-Cassel, Elsass és Bajor-Pfalz falvaiból, továbbá némi borzderes anyagot Tirol és Salzburg völgyeiből. A szarvasmarhalétszám, amelyet behoztak, alig érdemel szót, hiszen a települő családok közül még az első három adómentes év után is csak minden másodikra esik egy-egy darab tehénke. A feljegyzések szerint bikát magukkal nem hoztak s eleinte itten sem igen neveltek, minél fogva tenyészanyaguk az itt honos fehér magyar bikák alá került. Mégis ezek a kisszámú, alacsony, a hosszú vándorlástól lesóványodott vörös és vörös-tarka tehének erélyesen örökölény tejelőjellegű hoztak magukkal. Még a szimmentálival való keresztezésben is a jó bonyhádi anyag a szimmentáli tejelőképességét felülmúlta.

A bonyhádvidéki új hazában vagy száz éven át sűrűsödik, zsirosodik, csontosodik a behozott frontosus marha az itt talált primigénus magyar és szerb fehér marhával végbemenő keresztezés révén. Keresztezések teremtette meg azt a már erősebbesontu, edzettebb, zsirosabb pirostarka őanyagot, mely később oly nevezetes szerepet játszik Magyarország szarvasmarhatenyésztésének kifejlődésében.

A XIX. század elején azután kisebb mértékben gróf Bombelles kajmádi uradalmának fekete-tarka bikái, de főleg azok a berni bikák keresztezték a bonyhádi falvak anyagát, amelyeket Palfára Apponyi grófok, Tolnára a Festetichek, Bonyhádra a Percezel és Zombára a Döröck importáltak közvetlenül vagy importáló uradalmakból. Mikor aztán kialakul a berninél jelesebb „szimmentáli” anyag, a tolnamegyei nagybirtokosok és utóbb a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület is áttérnek telivér szimmentáliak behozatalára, illetve tenyésztésére. A bonyhádi szarvasmarha jellegtelen keverékképét ez a következetes szimmentáli keresztezés annyira kiegyenlítette és formássá tette, hogy a bonyhádi tehén nem csupán a vármegyét és szomszédságát, Somogyot, Baranyát, Fehért hódította meg csakhamar, hanem a messzebb vidékek gazdái is százával kezdik elvinni a hógyészi vásárok tenyészanyagát.

Igy a betelepített és fehérrel, meg bernivel és szimmentálival jól átkeresztezett anyag eredeti telephelyéről eljutott akár tisztán, akár további keresztezések formájában a legtöbb magyar istállóba.

Csak hogy 40 évi keresztező irányítás, most meg a háború s a bolsevizmus állattenyésztési dülái után a bonyhádi tájfajta 200 éves telephelye e mennyiségi hódítás emlékével be nem érheti. A jubileumi esztendő arra serkentik a tolnamegyei gazdát, hogy számot adjon arról, amit elérni szeretett volna s amit valóban elért, eredeti és mai tenyészcljáról s a módszerekről, melyeket e pillanatban követnie kell, hogy a kirajzott, vagy párhuzamosan kitenyészített honi

tájfajta mellől le ne maradjon. Mert másként Bonyhád neve nemsokára már csupán tiszteltreméltó emlék marad a magyar állattenyésztés történetében.

A tolnamegyei szarvasmarhatenyésztést jelenleg mennyiségi apály nem fenyegeti, hanem inkább minőségi elsekélyedés. A magas árak és a pénzhiány a gazdák egy részét arra indították, hogy a szigorú kiválasztást még ott is, ahol ezt előbb kedvel gyakorolták, most félbeszakítsák, hogy külsőre és tehetőségre, sőt egészségi állapotra való tekintet nélkül neveljék és tartsák meg az állatot. S ahol ennek az elposványosodásnak világos tenyészcl, tenyészegyletek, tejlennőrzés és törzskönyv utját nem állják, mint ahogy, sajnos, nem állják utját Bonyhád vidékén, ott az elposványosodás beleszüremlett a tenyészfejlődésbe is, amennyiben az egyképpen megtartott jó és rossz külsejű, erős és gyenge tehetőségű állatokat össze-vissza keresztezték és a kimagasló teljesítmény közkinccsételére nem gondoltak.

Sokszor felvetődött az a kérdés, hogy a szimmentálival való keresztezés útján megfelelőképpen lehet-e javítani a bonyhádi fajtát. Az eddigi tapasztalatok szerint a szimmentáli tejlés dolgában inkább mögötte áll a bonyhádinak, mint előtte, ezért a nép kezén levő bonyhádvidéki tenyészanyagra a szimmentáli bikák csak előnnyel alkalmazhatók, amíg a testalkat fejlesztése a keresztezést kívánja és indokolja és abba kell hagyni a szimmentáli keresztezést, mielőtt az ivadékok tejelőképessége hanyatlal.

Említettem már, hogy a testalkat emelkedése már a kilencvenes évek derekán s még inkább azóta, a háborúig, szembeszökő. Az egyesület és a kisgazdák nagy lelkesedéssel válogatták össze a szimmentáli jellegnek legmegfelelőbb formákat tenyészcljázások és jeles apaállatok révén; azt mondhatjuk, a bonyhádi tájfajta a szimmentálból felszívta a háború előtt annak maximumát, amit belső tenyészclvek nélkül a szimmentálból egyáltalán magáévá tehetett.

Emellett azonban Tolnamegye gazdái aggodva tapasztalták Bonyhád vidéke kevéssé válogatott anyagának lemaradását a nyugatmagyarországi pirostarka tájfajta, nevezetesen a mosonai és soproniak mögött tejlés tekintetében, különösen mély hatást tettek Ujhelyi tanár összehasonlító megfigyelései, amelyeket a magyaróvári akadémiai gazdaságban 1912/13-ban végzett (a bonyhádi adatok 1906-ra és Martonvásárra vonatkoznak). Ezekből kitűnt, hogy az akadémia montafoni, schwyzi, friez és szimmentáli anyaga magasabb tej-, sőt zsir kg-átlagot is ért el, mint a bonyhádvidéki anyag, éppen a mi tájfajtánk teljesen elhanyagolt kiválasztása következtében. Mert hiszen a bonyhádiak 90 drb számából közel 18% 2000 literen aluli maradt és az állománynak több mint fele nem ütötte meg a 2500 litert, holott a fajtában lappangó tejlő kiválóságát viszont igazolja az a körülmény, hogy a 90 között 20 akadt, mely 3000—3500 litert elért és egy, amely 4000—4500 literig felvitte. Sőt az állománynak több mint 1/3-a 4% on felüli zsirtartalmu tejet szolgáltatva, zsirrekordot teremtett. Csak hogy a kilengések igen szélesek. A bonyhádi tehének között olyan is volt, amely 173-87 s olyan is, mely 40-03 zsirkilogrammot adott. Ha el is tekintünk az egyedi októl s a kor behatása alatt létrejövő eltulodásoktól, mégis azt kell mondanunk, hogy annál a fajtánál, amelynél a zsir-kg. maximuma 173-87, nem volna szabad oly átlagnak lenni, mely alig több e maximumok felénél.

Tarlóhántáshoz:
Őszi munkákhoz:

Tárcsásboronákat,
Kettőseketesteket
(egyeseke gerendelyére alkalmazhatók),
Három- és négyvasu ekéket;
Egy- és többvasu ekéket,
Rögtörő hengereket,
„Unicum Drill” sorvetőgépeket,
Szántási és könnyű vetésboronákat

elismert elsőrangú kivitelben szállít:

BÄCHER * MELICHAR

RU DOLF FERENC

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60.

S hogy a viszonyok nem javultak Tolnamegye javára az 1906. óta lefolyt időben, annak újabb bizonyítéka a tejellenőrző egyletek 1912—13. évi kimutatása, amikor is a tolnamegyei ellenőrző egyletnél megvizsgált 448 uradalmi, tehát bikái után köztenyésztő tehén mélyen elmaradt a sopronmegyeiek mögött, amennyiben ezek 917 ellenőrzött tehene 3285 kg. átlagot ad 3.71% zsirtartalommal, míg a tolnamegyei ellenőrző egylet tehenei 2526 kg.-t adnak 3.77% zsirtartalommal. De zsír-kg.-okban megelőzte a tolnait nemcsak a jeles soproni és mosoni tehén, hanem azon anyag nagyrésze is, mely Tolnamegyéből a szomszédba származott el, Fehér és Baranya vármegyék ellenőrzött tehenei.

Mint hogy a tehetőség a másik két irányban sem mutatott éppen 1906. óta valamely nevezetesebb fejlődést, ami a tejelés stagnációját némileg menthetné, valószínű hogy a bonyhádi anyag a rosszul tejelő tehének óriási ballasztját cipeli magával, amely a tejelés megfelelő figyelemmel kísérése és hiteles feljegyzése híján benn maradt az anyagban, legfeljebb tetszetős külsővel eltakarva. Másfelől a jó tejelő népies tenyésztésanyag, kiválasztás híján, a bonyhádvidéki parazitastállókban napfényre nem jut s a köztenyésztésben a tejátlagokat felelni képtelen. A fajtában bennrejlő virtuális képességeket így éppen maga Tolna vármegye nem aknáztá ki és a bonyhádvidéki sváb paraszt nem egy 18—20 literes tehene is megfutotta a maga kicsiny pályáját, anélkül, hogy bikaborjújával a csak külsőre tekintő köztenyésztés törődött volna.

Ezért már a háboru előtt bizonyos lehangoltság vett erőt éppen a legjobb bonyhádvidéki tenyésztőkön, amit a határozott és világos tenyészcélok és tenyésztőmódszerek hiánya váltott ki. Most pedig a háboru multával egy kis lélegzethez jutva, a tolnamegyei tenyésztő — nagy és kistenyésztő egyaránt — világosan szeretné látni, megmaradjon-e azon az ösztönszerű uton, amelyen elindult s nem volna-e helyes a tenyészcélt tudatosan újból elhatárolnia s hogy mely utakon és módokon volna lehetséges ennek a tenyészélnak a legkevesebb erőpazarlással való elérése? A munka céljának elhomályosodása s a módszer hiánya szegi kedvét évek óta Tolna megye egykor lelkes állattenyésztő népének s e depressziót az igazi tenyésztőben nem tudja kiegyenlíteni a konjunkturális pénzkeresés öröme. Ki a hibás: a fajta-e vagy a tenyésztő? Melyik tényező nem tette meg kötelességét: a szimmentáli vér, vagy a tolnai tenyészmunika? Vércserére van-e inkább szükség, vagy módcsere?

A Tolnamegyei G. E. megfontoltan akar felelni e kérdésre. Minden lehetőségnek, minden szempontnak végére akar járni. Ez indította arra a Tolnamegyei Gazdasági Egyesületet, hogy egyre nagyobb figyelmet szentelve Moson és Sopron tevékenységének, a tejelő főcél fokozottabb kidomborításával foglalkozzék a tejelő fajtákkal és a tejelésre való kitenyésztés módszereivel. Minthogy emellett az arányos külső s edzettség szempontjait sem kívánta elhanyagolni, az egyesületünknek éppen kapóra jött az a meghívás, melyet a hollandi piros-tarka szarvasmarha helyszíni tanulmányozására kapott attól a németalföldi kormánydelegációtól, mely röviddel előbb Bonyhád vidéken járt. A kérdés megfogalmazásából nyilvánvaló, hogy kiküldetésem célja nem behozatal előkészítése volt, nem a gazdasági egyesület oly elhatározása, amely azt jelentené, hogy negyven éves kiegyenlítő mun-

kájának abban hagyásával most hebehurgán sarkon fordul és átcsap a lapáymarhával való népies keresztezések terére. Kiküldetésem célja az adatgyűjtés megkezdésére szorított, a fajta otthoni értékét, de ennél is inkább népies tenyésztésének szervezetét kellett tanulmányoznom s csak mint feltevés foglalt helyet céljaim között annak megvizsgálása, érdemes-e, lehetséges-e, elkerülhetetlen-e, hogy a behozatal kérdésével is foglalkozzunk.

(Szekszárd.)

Leopold Lajos.

(Folyt. köv.)

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MÜTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezetők: Kerpely Kálmán és Gyárfás József.

Néhány szó a zöldtrágyázásról.*)

A zöldtrágyázásról már sokan és sokszor írtak hazánkban is, kellő mértékben azonban mégsem tudott elterjedni. Nézzük, melyek azok a gátló okok, melyek elterjedését nálunk megakadályozták.

Ezek között megemlíthetjük elsőnek a „tudatlanság”-ot. Gazdáink között sokan vannak, kik a trágyázás ezen módját nem ismerik még csak hirből sem; nem tudják miféle előnyökkel jár az alkalmazása. Nem tudják pedig különösen azt, mikor, hol, milyen körülmények között alkalmazzák azt?

Egy második gátló ok a „sikertelenség”. Vanak és voltak ugyanis, akik midőn a zöldtrágyázás alkalmazása a várt eredményt nem hozta meg, kimondták, hogy alkalmazása nem érdemes. Nem kutatták azonban azt, hogy a sikertelenséget mi okozta. Nem gondoltak arra, hogy a zöldtrágyázásnak esetleg olyan módját alkalmazták, mely az ő körülményeik között nem megfelelő, kevésbé alkalmas növényt használtak vagy talán olyan vérmes reményeket fűztek a trágyázás ezen módjához, hogy az határozottan tulságosnak mondható.

A gátló okok közt megemlíthetjük harmadsorban a „költségektől való félelmet” is. Pedig hát semmiből trágyázni sem lehet, a zöldtrágyázás is költségekkel jár, az természetes; de a helyesen számító gazdának azt kell néznie, hogy az a költség megtérül-e, illetőleg kamatozik-e megfelelő mértékben, azon értéktöbbletben, melyet a zöldtrágyázás előidéz. Ha haszonnal jár, okvetlenül alkalmazza, ha azonban nem hasznos, ne mondja ki a sentenciát általánosságban, hogy a zöldtrágyázást nem érdemes alkalmazni, csupán azt állíthatja, hogy a saját körülményei között nem előnyös a zöldtrágyázásnak azon módja, melyet ő maga kipróbált.

Negyedszer és végül, szerény véleményünk szerint elég nagy gátló ok, hogy sokan gazdáink közül, mielőtt zöldtrágyázásról hallanak beszélni, már nem is hallanak, mert bedugják a fülüket attól való félelmükben, hogy állatnelküli gazdálkodásról lesz szó. Pedig a zöldtrágyázás-

*A szerző cikke már régebben vár közlésre és a már közölt Westsik Vilmos által írt zöldtrágyázási cikk ismerete nélkül íródott és a két cikknek összevágó eszmenete eléggé bizonyítja, hogy a zöldtrágyázásra szükség van és kívánatos volna, ha a gazdák hozzászólnának. Szerk.

nak egyáltalában nem az a célja, hogy vele az állatnelküli (t. i. haszonállatnelküli) gazdálkodást megvalósítsuk. Sőt éppen az, hogy olyan viszonyok és körülmények közt, hol eddig a takarmánytermelés lehetlensége miatt az állattenyésztés felkarolásának nem volt meg a lehetősége, zöldtrágyánövénnyel először is kedvezőbbé tegyék a talaj strukturáját. Ha ez megtörtént, lehetővé fog lassankint, sőt elég gyorsan válni, a takarmánynövények természetesen kiterjesztése, intenzívebb állattenyésztés lesz üzhető, több lesz az istállótrágyánk, földjeinket is jobb erőben fogjuk tarthatni. Például felemlíthetjük itt a báró Hatvány-féle uradalmat, melynek — a bérleti idő alatt kizsartolt — földjeit, a bérlet lejártá után ugyancsak zöldtrágyázással hozták helyre, mert az állatlétszám hirtelen szaporításának nem volt meg a lehetősége. (Ezelőtt kb. 15 évvel.)

Fentebb említett gátló okoknak pedig nem szabadna kerékkötőknek lenni a zöldtrágyázás kiterjesztésében, minél nagyobb mérvű elterjedésében, éppen minálunk, a mai körülmények között. Mert „ha valahol, úgy hazánkban van a zöldtrágyának rendkívüli jelentősége” mondotta még annak idején Cserháti, hiszen gazdaságaink nagy részében sokkal ritkábban lát a föld istállótrágyát, mintsem az szükséges lenne, másrészt pedig szerves trágya nélkül, azaz tisztán műtrágyával a hazai kontinentális klímaviszonyok közt ugyan vajmi kevés helyen lehetne a terméseket magas fokon tartani. Ha valahol, úgy tehát nálunk igazán fel kellene karolni a zöldtrágyázást az istállótrágya pótlására ott és addig, ahol és ameddig valamely gazdaság elég istállótrágyát nem képes termelni. Eszembe jutnak itt Bing szavai: „azt hiszem, hogy egy kizsartolt birtokon hamarabb lehet zöldágra vergődni műtrágyázással kapcsolatos zöldtrágyázással, mint az istállótrágya szaporítása által, az állattartás hirtelen kiterjesztésével”. Már pedig a mai mezőgazdasági viszonyok közt mondhatjuk talán azt, hogy hazánk is ilyen kizsartolt birtok. A zöldtrágyázás alkalmazásának tehát éppen ma lenne főjelentősége, különösen midőn annyit hallunk beszélni az állathianyáról. Ha ez tényleg fennáll, mint ahogy — eltekintve az ország némely vidékétől, hol az állattenyésztésre már régebbi idő óta nagyobb súlyt fektettek, pl. Moson megyében — nagyon sok helyen tényleg fennáll, bizonyosra kell vennünk, hogy ezeken a helyeken az istállótrágya sincs bővében, tehát a földek sem trágyázhatók a kívánatos mértékben. Ha elgondoljuk, hogy ezen földeknek addig kellene várni az istállótrágyára, míg az állathiany megszűnik, könnyen beláthatjuk, hogy ezek a földek csakhamar nem teremnének semmit. Különösen, ha még hozzávesszük ehhez, hogy a háborus talajművelés is megváltotta, a forradalmi és vörös időszak pedig még nagyobb mértékben kizsartolta a föld termőerejét. Erintünk kell itt továbbá a trágyakezelés helytelen és hiányos voltát is. Az a kevés trágya, melyet valamely gazdaság termel és földjei javítására kíván felhasználni, éppen a legértékesebb alkatrészét veszti el a hig ürülékben, a helytelen trágyakezelésből kifolyólag. Így tehát a „kevés” trágyából, földjeink javítására „nem elegendő” trágya lesz. Ami kevés van, az is megfogyatkozik.

Az állatimport mindenesetre segítene a trágyahiányon is, de gondoljunk csak meg, hogy hány gazdaság van abban az anyagi helyzetben, hogy nagyobb mennyiségű állathoz ezen az uton

jusson? A pedig ugy

Természetesen rendelkezik istállótrágya takarmány és így istállóhelyeken, állattenyésztés vele kapcsolt foglalkoztatásban való felkarolás alkalmazás elérni. Ha nagy mennyiségű (azaz dr., maga ugartartás ságos”, iry című munkája hogy itt nemcsak a kizsartolt föld ságainak a műtrágya pedig önkéntesére vezet.

Végül is olyan gazdálkodásról beszélhetünk, amely a zöldtrágya hiányát a műtrágya pótlásával, az 1917. évi szimmentáli vércserével, mint a nitrogén tartalmú műtrágya pótlást nem is sejtő talajában pl. kimutató 0.07 és 0.09 kat. holdm. talajban 12.5 q-nak összfoszforsavból egy je foszforsav Vagyis tal foszforsav felvehető szegények foszforsav közepes te a legtöbb külön műtrágya zetnek, így talaj fosz mozgósiha neti a gazd istállótrágy tóan és olgokra.” M letét pillan gúl pedig a láléktókat. „A kellő ta közé iktat

PHYLAXIA
SZÉRUMTERMELŐ R.-T.
BUDAPEST, X., SZÁLLÁS-U. 3.

Sürgöncim: PHYLAXIA Budapest. Telefon: József 92-12.

A HUTYRA—KÖVES-féle sertéspestis elleni szérum kizárólagos termelője.

Termel továbbá: sertésorbánc ellen vakcinákat és szérumot, baromfikolera ellen szérumot és MANNINGER-féle vakcinát, szintugy mirigykór elleni szérumot.

1076

jusson? Az állattenyésztés továbbfolytatásához pedig ugyancsak tökére van szükség.

Természetesen, aki elegendő állattalománnyal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő mennyiségű istállótrágyát jövedelmezően tudjon termelni, a takarmánynövényét feleletve jobban értékesíti és így istállótrágyára is szert tesz. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy ez csak olyan helyeken lehetséges, ahol már eddig is üztek állattenyésztést, ahol a takarmánytermelés és vele kapcsolatosan az állattenyésztés jövedelmező volt. Ahol azonban állattenyésztéssel nem foglalkoztak, ott az esetek legnagyobb százalékában valószínűleg nem fizetődött ki ezen üzemág felkarolása. Ilyen helyeken a zöldtrágyázás alkalmazásával óriási eredményeket lehetne elérni. Ha számolunk hazai homokterületeink nagy mennyiségével, melyeken helytelenül ugarnak („az ugarnak legelkezebb szőlője, Droop dr. maga is kimondta, hogy homokon az ugartartás sem nem okszerű, sem nem gazdaságos”, írja Gyárfás József „A zöldtrágyázás” című munkájában), önkéntelenül azt mondjuk, hogy itt zöldtrágyázni kellene. Mert ezáltal nemcsak tápanyagokat juttatnánk vissza a már kizsárolt földre, hanem a talaj fizikai tulajdonságainak javításával, a nagyobb mérvű takarmánytermelés felkarolását is elősegítenénk. Ez pedig önkéntelenül is az állattenyésztés kiterjesztésére vezetne.

Végül még csak egy dolgról. Ha vannak olyan gazdák, kik a zöldtrágyázás hasznosságát, létjogosultságát elismerik, ma még mindig érvelhetnek azzal, hogy hát: hiszen alkalmaznám én a zöldtrágyát, de hát nincs műtrágyám. A műtrágyahiány azonban nem lehet gátló ok, mert a műtrágyahiány pótlásának is meg vannak a módjai, amint azt Gyárfás József a „Köztelek” 1917. évi 5. számában elmondja. Röviden idézem az ott elmondottakat: „A zöldtrágyában, mint a többi szerves trágyában, elsősorban nitrogént viszünk a talajba, de a foszforsavtartalmu műtrágyák hiányáért bennük megfelelő pótlást nem találunk.” „A legtöbb gazda nem is sejtí, hogy mennyi foszforsav foglaltatik talajában. Hazai talajokkal végzett vizsgálatok pl. kimutatták azt, hogy összfoszforsavtartalmuk 0,07 és 0,037% között ingadozik. Ez pedig egy kat. holdnyi területen 30 cm. mélységig foglalt talajban — egy köbméter föld súlyát átlag 12,5 q-nak véve fel. — kerekén 1500—8000 kg. összfoszforsavnak felel meg. Egy kat. holdból egy jó buza-, vagy rozstermésel 20 kg. foszforsavnál többet nem igen veszünk ki. Vagyis talajaink javarésze, ha nem is összfoszforsavban, de a növényzet által könnyen felvehető alakban levő foszforsavban szokat szegénynek lenni, annyiban, hogy ha az utóbbi foszforsavmennyiség elegendő is gyenge, vagy közepes termés előállítására, nagy terméseket a legtöbb talajon csakis úgy érhetünk el, ha külön műtrágyák alakjában is juttatunk a növényzetnek, ilyen gyorsan tápláló foszforsavat.” „A talaj foszforsavkészletét nagyobb mértékben mozgósíthatja, azaz könnyebben oldhatóvá teheti a gazda szerves trágyáknak, elsősorban az istállótrágyának alásántásával, mely bomlasztóan és oldólag hat a talajban foglalt tápanyagokra.” „Mozgósíthatjuk a talaj foszforsavkészletét pillangós növények termelésével is.” „Végül pedig mozgósíthatjuk a talajban foglalt tápláléktököket a kellő talajművelés megadásával is.” „A kellő talajműveléssel, különösen a szántások közé iktatott tárcsásboronálással és fogsolás-

sal mozgósíthatjuk nemcsak a talajban foglalt foszforsavat, de nitrogént is és ezzel pótolhatjuk a hiányzó nitrogénműtrágyákat is. Így pl. chilisalétromunk nem lévén, most nincs jobb mód a gyenge őszi vetések felsegélyezésére, mint azoknak tavasszal, kellő időben és kellő alaposággal való megfogsolása.” A műtrágyahiányon tehát segíthetünk.

A zöldtrágyázás módjait, keresztülvitelét, hasznát, alkalmas növényeit stb. bárki megtalálhatja Gyárfás József: „A zöldtrágyázás” című munkájában, azért itt ezzel nem is foglalkozom. Különben is csak az volt a célom, hogy e néhány sorral a többtermelés ezen rendkívül fontos segítőeszközeire a figyelmet ismét felhívjam, éppen a mai szomorú mezőgazdasági viszonyok között.

Különösen nagy szolgálatot tehetnének e téren azon gyakorlati gazdák, kiknek módjukban áll, hogy ilyen irányú kísérleteket ma is végeztessenek és azokat a nyilvánosság elé hoctának.

(Hatvan.)

Ujhelyi Sándor.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferenc dr.

A sántaság okai.

A gazdát érzékenyen sújtja állatjának sántasága. Minden fajtájú háziállat megsántulhat, de különösen nagy a jelentősége a lovak sántaságának, mert a sántaság ezeknek a többé-kevésbé gyors mozgásu, érzékeny állatoknak a munkabírását csökkenti a legnagyobb mértékben.

Ma, amikor a gazda látóköre minden irányban tágul, a jó gazda nem elégszik meg többé annak a megállapításával, hogy állatja sántít, hanem érdekli az is, hogy miért sántít.

Aki sok sánta lovat látott, bizonyára visszaemlékezik rá, hogy a sántaság nem mindig volt egyforma. Leggyakoribb eset, hogy a ló biccegg megy, de elfordul az is, hogy egyik lábát feltűnően húzza, alig emeli, vagy ellenkezően feltűnően magasra felrántja járásközben, vagy a lábával „kaszál”, de ezenkívül vannak olyan sánta lovak is, amelyek aprókat lépnek és úgy kapkodják a lábukat, mintha dióhéjon járnának, vagy pedig a hátulsó lábukat szétterpesztve, dülöngve mennek, avagy éppen egyik lábukat a levegőbe tartva, három lábon ugrálnak. Ha a sántaság ilyen sokféle alakban észlelhető, akkor nyilvánvalóan sokféle okának is kell lennie.

Leggyakrabban az az oka a sántaságnak, hogy valami fájdalom van a beteg lábában. Sokszor a pata fájdalmas, (patagyulladás, megnyílás, szegbelézés); ilyenkor az okoz a lónak fájdalmat, amikor a beteg lábára rálép, ezért a lábát állásközben pihenteti, járáskor pedig lassan teszi le, rövid ideig lép rá és gyorsan a másik lábára lép. A láb felemelése és előrenyújtása nem fájdalmas, ezért a beteg lábával rendes hosszúságot lép. Ha valamelyik pata nagyon fájdalmas, akkor a ló azt alig érinti a földhöz, vagy pedig egészen a levegőben tartja és három lábon ugrál. Nem ritkán egyszerre mind a két előlő vagy éppen mind a négy láb patája beteg, ilyenkor a lovat alig lehet a helyéből kimozdítani, előlő lábait előrenyújtja, a hátulsókat a has alá rakja, nehézkösen, dülöngve, rövid lépésekkel vánszorg. Ha a betegség súlyos alakban jelentkezik, akkor a pata elválik az alatta levő részekről,

a patacsont enged a reá nehezedő nyomásnak és a hajlítói feszülésének, ezért azután elfordul rendes helyéről. Az ilyen ló már soha többé teljesen meg nem gyógyul és a patája lassanként egészen megrokkán.

Sokszor okoz sántaságot az inak fájdalmasága is: legtöbbször az előlő lábakon a láb-szár hátulsó felületén levő három hajlítói valamelyike betegszik meg. A beteg in dagadt, fájdalmas, a sántaság pedig hasonlít a pata betegségénél észlelhető sántasághoz. Az inak fájdalmasságának inrandulás szokott az oka lenni és fontos tudnunk, hogy az in belsejében apró szakadások keletkeznek; a szakadások kellő orvoslás mellett is csak hetek multával, hegesen gyógyulnak, de a hegesedés miatt az in nem lesz többé olyan rugalmas, mint az ép in, hanem merevebbé válik és benne ezután már könnyebben keletkeznek újabb szakadások. Ha a betegség súlyos, vagy pedig ha többször ismétlődik, akkor az in hegesen zsugorodik és a ló mankós állású lesz, amin csak idejében végzett inmetsszel lehet segíteni.

Hasonló sántaság mutatkozik a három legelső izület (csukló) fájdalmassága miatt is. Ezek közül az izületek közül egy a patában van és kívülről nem látszik (pataizület), a másik közvetlenül a pata felett van és csak nagyon kevéssé mozog, ezért szintén nem szembetűnő (pártaizület), a harmadik ezzel szemben jól látható, ez a csüd- vagy másképp bokaizület. Ezek az izületek megrándulhatnak, megzúzódhatnak, vagy ritkán meghülesi betegségek folyamán is megbetegedhetnek és akkor a ló megsántul. A sántaság addig tart, ameddig az izület nem gyógyul, de figyelmet érdemel, hogy az izület egyideig még a sántaság megszűnése után is érzékeny marad és ezért korai dolgoztatás esetén a betegség kiújul. Ha az izület nagyon beteg volt, akkor gyógyulás után is vastag marad, vagy pedig rajta u. n. izületi lágygók fejlődik, ez azonban nem okoz sántaságot. Mások ezzel szemben a sántaság hetek múlva sem szűnik meg és ilyenkor alapos a gyanu, hogy az izület belsejében az izületi porcok is megbetegedtek.

Az izületek úgy tekintendők, mint a gépek csapágyai. Járáskor, szaladáskor a láb az izületekben hajlik és forog. Az izületekben a csontok végét egészséges állapotban egészen sima porchartya borítja, amelyet az olajszerű sikkamos izületi nedv állandóan nedvesen tart, hogy az izület mozgásközben a csontok végei között semmi dörzsölődés ne legyen. Ha a porc (és rendszeren egyúttal az alatta levő csontvég is) megbetegszik, akkor egyes részei leválnak, a porcfelület érdes lesz. Ez az érdes porcfelület a másik csont végén levő porcot ledörzsöli, az is érdesé válik és így a két csont egymást mozgásközben jobban-jobban elroncsolja; ezért azután a betegség a használat fokához mérten gyorsabban vagy lassabban, de feltartóztatathatatlansul súlyosodik. Az egymást roncsoló érdes felületek mozgása az állatnak fájdalmat okoz, az ilyen ló tehát mindig jobban és jobban sántít.

Az izületi porc megbetegedése sokszor lap-pangva, feltűnő sántaság nélkül kezdődik, az izület táján kívülről semmi rendellenesség sem látszik, a beteg alig biccent egy kissé és eleinte csak pihenés után, az első néhány lépésnél sántít, úgy hogy a tulajdonos nem is vet ügyet a betegségre.

Ilyenkor csak nagyon kis darabon beteg a porc, de ez a kis beteg rész már elég ahhoz,

GROZIT BÖRFEDÉLLEMEZT

KALCSUN ASZFALT
KÖPŐFEDÉLLEMEZ
SZARFALAK
ERŐS
TARTÓS
VIRARTALLO

CSAK EZZEN FÉRELEMEZT FIGYELNI ÉLL

rendeljen

gazdasági épületek átfedésére

GÁRDOS OSZKÁR

aszfalt- és kátrány-
vegyitermékek gyára

BUDAPEST, V., Kádár-u. 4.

TELEFON: 67—96.

hogy a másik csont végén szintén ronesoljon egy kis porcerészletet, hogy azután a két érdes csontvég egymást heteken-hónapokon át addig ronesolja, amíg nagy területek érdessé válnak és a ló nagyon sántít. Ilyenkor már azután rendszeren kívülről is vastagnak látszik az ízület és ízületi vápáról, gyűrűtemről beszélünk. Gyógyulás az említett három ízület közül csak a középsőben, a pártai ízületben remélhető, de ott is csak úgy, ha a beteg csontokat egymással összenövesztjük. Ha a két csontvég egymással összenő, akkor az ízület többé nem mozog, a csontvégek egymást nem zuzzák, az állat nem sántít. A másik két ízület mozgását az állat járaskor nem nélkülözheti, ezért azokban összenövést nem idézhetünk elő.

Nemesek az ízületek porcában, hanem más csontok porcában is keletkezhet kimaradás, így pl. a patában levő nyircsonton vagy a boka hátulsó felületén levő u. n. egyenlítőcsontokon, amelyek az inak csuszának végig. Ha ezek a porcok betegednek meg, akkor a porc érdessége az inakat ronesolja, úgy hogy azok egészen beszakadoznak. Példa erre a patahengeryulladás, amely emiatt ugyancsak makacs és gyógyíthatatlan sántaságot okoz. Legfeljebb az érző idegek kímetszésével lehet még a lovat egy időre használhatóvá tenni.

Az ízületeknek és egyszersmind az inahüvelyeknek a gennyesedése is súlyos sántaságot okoz. A gennyesedés legtöbbször sebészeti miatt, de elég gyakran a vérről odakerülő fertőzés miatt keletkezik; azért veszedelmes, mert miatta az ízület porca vagy az inahüvelyben levő in könnyen megbetegedik és azonkívül a fertőzés könnyen a vérbe tör, aminek rendszeren az állat elhullása a következménye. Lovak ebben a tekintetben különösen kényesek, nagyon könnyen gennyes vagy úszkós tüdőgyulladást kapnak.

A csontoknak nemesek az ízületi végei betegszenek meg, hanem ütések miatt, de sokszor megerőltető munka miatt is megbetegedhetnek a csontok egyéb részei is; a csontok, vagy a csonthártya betegsége fájdalmas és sántaságot okoz. Később a sérült helyen gyakran csontkinövés keletkezik, de ez csak addig okoz sántaságot, ameddig növekedőben van. Ha megállapodott a betegség, akkor a sántaság rendszeren megszűnik; kivételt alkotnak a lábszáron az inak alatt fejlődő csontkinövések, mert ezek sokszor belenőnek az inba és mozgáskor az inat sértve, makacs, sőt nem egyszer gyógyíthatatlan sántaságot okoznak. A csontkinövések egy része más sántaságot okoz, mint amelyet eddig láttunk, mert a fájdalmas csontkinövés nemesek akkor fáj, amikor az állat rálép a lábára, hanem húzódik, vagy nyomódik akkor is, ha a ló a lábát emeli és kinyújtja. Ezért ilyenkor sokszor már azt látjuk, hogy a ló nemesek biceg, hanem a beteg lábát kevésbé emeli és nem is nyújtja ki egészen, emiatt rövidet is lép.

A lábsontok valamelyikének a törése ugyan csak súlyos sántaságot okoz, a ló eleinte nem is áll a lábára; ezenkívül a törés helyén a láb néha egészen elhajlik. A ficamodás, amikor az ízületet alkotó csontok végei a helyükről kiugranak, szintén súlyos sántaságban és a lábnek a ficamodott ízületben szabálytalan állásban nyilvánul meg.

A lábak feljebb eső részeiben is lehet olyan fájdalmasság, ami sántaságot okoz. Ott is fájdalmasak lehetnek az inak, a csontok, az izü-

letek, de ezenkívül fájdalmasak lehetnek az izmok is. Ezeket a láb felső részén levő fájdalmas betegségeket elsősorban az jellemzi, hogy az állatok a beteg lábukkal rövidebbet lépnek, mert a lábnek előre való emelése és előre nyújtása fáj. Ha súlyos a betegség, akkor a ló a beteg lábával annyira rövidet lép, hogy lába elmarad az egészséges láb mögött. Ha a felső ízületekben megbetegedik a porc, ez épp úgy folyton súlyosbodik, gyógyíthatatlan sántaságot okoz, mint az alsó ízületek porcának a megbetegedése.

Külön kell megemlíteni a lábak közepén levő ízületeket, amelyeket a gazda tévesen térdnek nevez. Ezeknek az igazi neve az első lábakon lábtő, a hátsókon csánk. A lábtőizület betegségeivel a ló sántít és amellet lábát ebben az ízületben kevésbé hajlíja és kevésbé nyújtja. Ha mind a két láb egyszerre beteg, akkor olyan a járás, mintha a lábait össze volnának béklyózva: alig hajlíja a lábait és nagyon rövidet lép; ha a betegség sokáig tart, akkor kaszál a lábával, mint a falábú ember. A csánkknak sajátos betegsége a csánkpók, ami az ízület csontjainak a betegsége miatt keletkezik, az ilyen lónak leginkább a lábnek csánkban való kinyújtása okoz fájdalmat, ezért, hogy a csánkját ne kelljen annyira kinyújtania, járasközben körömhagyra lép, a patkót elől sokkal gyorsabban elkapja, mint az egészséges ló és a lábát hirtelen emeli fel. Ezt a különös mozgást kakaslépésnek nevezik, de mindjárt megjegyezhetjük, hogy sok egyéb betegség is van, ami kakaslépést okoz, most azonban nem foglalkozhatunk vele. A csánkpók miatt a ló már akkor is sántít, amikor még a tulajdonképpeni csánkpók, vagyis a csánk belső oldalán fejlődő csontkinövés rendszeren csak 2-3 héttel a sántaság kezdete után mutatkozik. A sántaság eleinte csak pihenés után, az első néhány lépéskor látszik, később mindig makacsabb lesz. Sokszor lassanként hónapok multával magától vagy megfelelő orvoslásra (égetés) már 4-5 hét alatt is elmúlik a sántaság, de a csontkinövés mindenkorra megmarad. Ha a lónak mind a két hátulsó lábán csánkpók fejlődik, akkor rövidet lép és hátulsó részével dülöngve, sokszor szétterpesztett lábbal megy, nem szívesen üget, hanem induláskor inkább rövid vágatba ugrik be.

Végül nemesek a lábak, hanem a lapocka, a medence és a gerincoszlop fájdalmassága is okozhat sántaságot, sokszor törés keletkezik a medence csontjaiban és ez is sántaságot okoz, de a sántaság nagyon sokféle módon jelentkezik, ahhoz képest, hogy melyik részén tört a medence. Ezért ennek a rövid közleménynek a keretében a medencetörések alkalmával észlelhető sántaságformákkal nem foglalkozhatunk, hanem inkább arról beszéljünk, hogy sokszor sántít a ló olyankor is, amikor semmi fájdalmasság nincs a testében.

Ha a láb valamely iná, vagy izma teljesen átszakad, akkor ez csak rövid ideig okoz fájdalmasságot, de a ló mégis azután is sántít, mert hiányzik az a működés, amit az in, vagy izom végzett. Ha például a patában a patahajlítón szakad el, akkor a ló egész jól rá tud állani a lábára, de ha megy, a patája úgy ing, mint az óra sétálója és amikor a lábát a földre teszi, a pata sarkára lép, a talp pedig előlről látszik. Ha a boka táján szakadnak el az inak, akkor a láb bokában annyira lehajolhat, hogy a boka egészen a földet éri, az

achilles-in szakadása esetén a lónak a hátulsó lába egészen lebecsülk, a felkar kétfejtű izmának a szakadása esetén a ló az első lábát, az alcomb izmainak a szakadása esetén a hátulsó lábát maga után huzza, mert nincs amivel előre emelje.

Ha ellenkezőleg zsugorodik valamely in, vagy izom, az is sántaságot okoz, mert a ló a zsugorodás miatt nem tudja szabályosan kinyújtani a lábát. Az is sántaságot okozhat fájdalmasság nélkül, ha valamely ízület régi csontkinövések, vagy összenövés miatt megmerevedett.

Lovak térdkalácsesontja sokszor megakad a combcsont végén levő gödörben; ez a lónak nem okoz fájdalmat, de a lábát mindaddig nem tudja behajlítani, ameddig a térdkalácsesont a helyére nem csuszik, vagy ameddig a helyére nem igazítják. Az ilyen ló jól rá áll a lábára, de ha vezetni akarjuk, a lábát nem tudja felemelni, hanem feszesen kinyújtva maga után huzza.

Végül ugyancsak fájdalmasság nélkül sántaságot okoznak az idegbénulások is. Ezek nagyon érdekesek, mert aránylag ritkán fordulnak elő és ezért sokszor összetévesztik őket csonttöréssel, inszakadással stb. A lapocka fölötti ideg például elesuszáskor sérülhet; emiatt a ló rendszeren tudja mozgatni a lábát, de akárhányszor rá lép, a vállja erősen kifelé ugrik, mert ez az ideg azokat az izmokat működteti, amelyek a vállat helybentartják. Az orsóideg különösen ütések, vagy kemény földön való fekvés miatt bénul; ilyenkor a ló nem tudja a lábát kinyújtani, hanem félig meghajlítva a földön huzza és ha rá akar lépni, a lába összecuszklik, mert ez az ideg a lábát kinyújtó izmokat működteti. Ha azonban mi magunk kézzel kinyújtjuk és rendes helyzetben a test alá állítjuk a lábát, akkor a ló rá tud állani, ameddig a lábát meg nem mozdítja; akkor a láb megint összecuszklik. A dugóideg bénulásakor a ló nem tudja a helyében tartani a hátulsó lábát, hanem kifelé kaszál vele, a sipesontideg bénulásakor pedig a hátulsó lábát annyira magasra és előre rántja, hogy a patájával az első láb könyökét megütheti.

Van még sok különös fajtája az idegbénulásnak, de egyelőre csak azt említjük meg, hogy van olyan bénulás is, amelyben a ló egyáltalán nem tudja a beteg lábát mozgatni, hanem az élettelen testrészt módjára lóg.

Ha ennek a rövid közleménynek a keretében nem sorolhattuk fel a sántaságnak valamennyi lehetséges okát, mégis már az elmondottakból is eléggé kitűnik, hogy sántaság és sántaság közt nagyon nagy különbség lehet és az elmondottak alapján könnyű elgondolni, hogy a sántaság okát sokszor nehéz megállapítani és így nem könnyű dolog a megfelelő orvoslási módot sem kiválasztani. De láthatjuk azt is, hogy a sántaság nem egyszer még helyes felismerése ellenére sem gyógyítható, mert olyan az oka, ami kizárja a gyógyulást. A sántaság okának idejében való felismerése mégis többnyire elejét veszi a nagyobb bajnak és idejében alkalmazott megfelelő kezelés meggyógyíthatja a betegséget, mielőtt gyógyíthatatlanná válna; de még annak is meg van a maga haszna, ha egyik másik esetben jókor megtudjuk, hogy a sántaságnak olyan az oka, hogy gyógyulást nem remélhetünk, mert ilyenkor legalább hiábavaló költségtől kíméljük meg magunkat.

Dr. Berrár Mihály.

Általánosan elismert és
12-15 éve kipróbált

KOLLARIT BÖRLEMEZ

nem tévesztendő össze az ujonnan forgalomba hozott bőrlemezekkel.

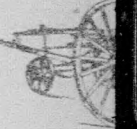
Csak az a valódi, melynek tekeresén e címkével vannak ellátva. Utánzatot ne fogadjon el.

Gyártja: Egyesült Újpest-Monfalcone Vegyészeti Gyárak, KOLLÁR MIKLÓS ÉS BREITNER

Központi Iroda: Budapest, VI., Aréna-ut 96.

A vetőm nagy gondjával előkészítve is, hogy Ebből kifolyólag vagy helyesen, aminek cserepesítésébe vissza, am őrzése szer

Hogy a megszábadt fogast kom egyszerűen, tartó állván tem, azt a ságban átlós a fogast ve soros Kühn Kühne-féle hámfán alk hogy a vető menésében Vetéskor lánctot úgy

oldalon, am a másik ol akkor a III. fogas a gép nem takarja nem igényel

Ehhez az sleges, amial egy embert a mai igasá számottevő vetés be va végezve, egy Az egész kovács meg alig kerül, a tevő. Miután báltatott, ga (Somogysz

Közreadtuk dalkodási vis tunknak tartj sóinkkal lehe ujtást vagy azonban a kö 1. Vonóerő fogyaszt, aká

Védő Rapid szér

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

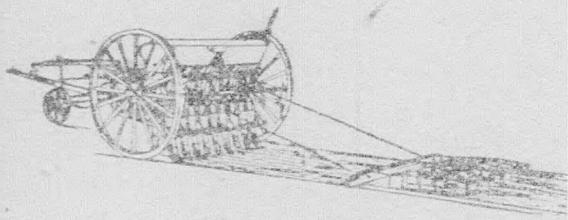
Rovatvezető: Kneusel-Herdliczka Ernő.

Fogással kombinált vetőgép.

A vetőgép rendes alátakarása a gazdáknak nagy gondot okoz még akkor is, ha a vetés géppel történik, mert bármily tökéletesen van előkészítve a talaj, ritka dolog még új gépnél is, hogy az tökéletes alátakarást végezzen. Ebből kifolyólag vetés után vagy tövisboronát, vagy helyesebben magtakaró fogásokat járatnak, amely tökéletesebb munkát végez, nem cserepesíti el a talajt, megporhanyitva hagyja vissza, ami meg különösen a nedvesség megőrzése szempontjából bir óriási fontossággal.

Hogy a vetőgép utáni fogasolás gondjától megszabaduljunk, erre a célra a vetőgéphez fogast kombináltam (57. ábra), még pedig igen egyszerűen, úgy hogy a vetőgépkerékcsatlakoztatást tartó állványra hosszában egy sínvasat helyeztem, azt a szélén és attól 30—30 cm. távolságban átlukasztottam, ezekbe a lyukakba lesz a fogast vonó láncnak horga beakasztva. 17 soros Kühne-féle vetőgéphez fogasul pedig a Kühne-féle duplex boronának két tagját külön hámfán alkalmaztam. A lánc hossza 2 m., úgy, hogy a vetőgép után járó embert munkájában, menésében nem akadályozza.

Vetéskor a fogast, illetőleg a fogast vonó láncot úgy akasztjuk be, hogy a korog azon az

57. ábra. Fogással kombinált vetőgép.

oldalán, amelyen a kormány vezetetik a szélső, a másik oldalán a II. vagy, ha a gép farol, akkor a III. számú nyílásba kerüljön, ezáltal a fogas a gépvetésre rájár, de a keréknyomot nem takarja el, gépfordulásnál külön munkát nem igényel.

Ehhez az eljárásához több vonóállat nem szükséges, amiáltal nemcsak 1, esetleg 2 lovat, de egy embert is feltétlenül megspóroltunk, ami a mai igazságszolgáltatás és munkaviszonyok között számottevő hasznot jelent és ami a fő, ha a vetés be van fejezve, a fogasolás is be van végezve, egy gonddal kevesebb lesz.

Az egész átalakítást akármelyik uradalmi kovács meg tudja csinálni, előállítás költsége alig kerül, a megakartás ellenében számottevő. Miután a fogással kombinált vetés kipróbáltatott, gazdatársainnak bátran ajánlhatom. (Somogyzentimre.)

Fodor Jenő,
kir. földművelésiskolai igazgató.

Közreadtuk e cikket, mert a mai nehéz gazdasági viszonyok között különösen feladatunknak tartjuk, hogy megismertessünk olvasóinkkal lehetőleg minden hasznosnak látszó újítást vagy gondolatot. Nem hallgathatjuk el azonban a következő észrevételeinket:

1. Vonóerőt a fogas ugyanannyit igényel és fogyaszt, akár a vetőgéppel egyidejűleg, akár

külön történik annak vontatása. Éppen ezért — bár géperejű vetőgépvontatásnál régi idő óta szokásban van a fogas utána akasztása — fogatos vontatásnál eddig nem alkalmazták, mert itt a vonóerő korlátoltabb mennyiségben áll csak rendelkezésre. A leírt eljárás ennél fogva a vonóerőkhihasználás szempontjából csakis olyan esetekben lehet indokolt, amikor a vetőgép vonóerőszükséglete annyival kisebb a befogott állatok vonóképességénél (tehát a vetőgép egyedi vontatásával annyira nincsenek az állatok kihasználva), hogy az erőfeleslegből kiteljen a fogasvonóerő-szükséglete. Ha ez az eset nem áll fenn, akkor a fogas utánaakasztása vonóerő-fogyasztásának megfelelően csökkenti a vetőgép munkavégzését.

2. Ami pedig az emberi munkaerőben elérhető megtakarítást illeti, ha a napi munkateljesítést a 17-soros vetőgépnél öt holdban, a négy méter széles duplaboronánál 15 holdban vesszük fel a vetőgéphez három, a fogashoz egy embert számítunk, úgy 15 hold bevetéséhez és elboronálásához külön vontatás esetén 10 ember, együttes vontatás esetén kilenc ember kell; az emberi munkaerőmegtakarítás tehát 10%. Ezzel szemben a fogas a fordulásoknál mégis csak némi kezelést igényel, másrészt a vetőgép helyes működésének ellenőrzését valamennyire mégis csak megnehezíti, ami mind a munka-vegemény csökkenésére vezet végeredményben. Ha ez a csökkenés 10%-ot kitesz (ha tehát az említett okok miatt napi öt hold helyett csak négy és fél holdat tudunk bevetni), akkor már emberi erőben sincs megtakarítás.

Ezekről a tényekről, ha helyesen akarjuk mérlegelni az együttes vontatás előnyeit, nem szabad megfeledkeznünk.

Rovatvezető.

Új rendeletek.

(A vitéségi érmesek, hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva földhöz juttatása. — Bankjegyesere. — A szeszadó törvény módosítása. — Az őrési rendelet módosítása. — Szállítási díjkezdmény kender- és lenkóróra.)

A vitéségi érmesek, hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva földhöz juttatása.

A földművelésügyi miniszter f. hó 10-iki 94.000. számú rendelete a földreformtörvény (1920. évi XXXVI. t.-cikk) 79. §-a alapján kimondja, hogy az arany- és ezüst vitéségi érmével kitüntetett földművesek, továbbá a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva földhöz juttatásának elősegítésére évenként felhasználható az Országos Földbirtokrendező Alapból a földreform alapján kiránt vagyonátvétel és haszonbérleti illetékeseknek a pénzügyminiszter által a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg megállapított és évről-évre költségvetésileg előirányzott, legalább 10 millió koronás átalány, továbbá a nevezett alap mindenkor egyéb tőkeállagának legfeljebb 10%-a, végül pedig az egész tőkeállag évi kamatai.

Hangsúlyozza azonban a rendelet, hogy ez a rendelkezés senkinek sem ad jogot arra, hogy ingatlan szerzéséhez az Országos Földbirtokrendező Alapból segítyt követeljen, hanem a rendelet csak megkívánja könnyíteni az arra kiválóan érdemeseknek a haza érdekében szerzett érdemeik maradandó emlékéül való földszerzést, amennyiben arra minden törvényes jogcímük megvan, csak anyagi erejük fogyatékos.

Az Országos Földbirtokrendező Alapból ily segélyezés céljára felhasználható összegekről az Országos Földbirtokrendező Bizottság elnöke készít évenként előirányzatot s ennek jóváhagyott keretében ugyancsak ő utalványozza az egyes segélyeket az alábbi mérték szerint.

Arany vagy ezüst vitéségi érmesek házhelynek vagy 3 kat. holdnál nem nagyobb mezőgazdasági ingatlanak megvásárlására, illetve a már tulajdonukban lévő föld legfeljebb 3 kat. hold területre való kiegészítésére, ugyancsak ugyanilyen terjedelmű haszonbérlet megszerzésére kaphatnak segélyt, még pedig családos emberek a vételár, évi járadék és megváltási ár, illetve haszonbér 50%-a, nőtlének 30%-a erejéig.

Hadirokkantak, hadiözvegyek és felnőtt hadiárva, ha sem házuk, sem háztelkük nincs és ilyet hozzátartozóiktól nem is kaphatnak, családonként 600 négyszögölnél nem nagyobb házhelyhez és belföldi segélyjuttatások, még pedig gyermekük száma szerint a vételár 50—80%-a erejéig, amely segélyösszeg teljes vagyontalanság és kereséktelenség esetén kivételesen 100%-ig is emelkedhet. A földműves hadirokkantak, gyermekes hadiözvegyek és hadiárva családonként legfeljebb 3 kat. holdnyi mezőgazdasági ingatlanhoz juttathatók a vételár 30—60%-ának megfelelő segéllyel, míg nem földművesek ily célra a vételár 20—50%-ának megfelelő segéllyel részesülhetnek, esetleg meglévő földjük 3 kat. holdra való kiegészítése, vagy ily nagyságu kis haszonbérlet elnyerése céljára is.

Hadiözvegy részére az engedélyezés csak úgy történhet, ha a hadiözvegy a segéllyel szerzett ingatlan átvételkor kijelenti, a végrendeletre nézve előírt alakban, hogy a birtok öröklés esetén, mint osztatlan egész, szálljon át egy örökösre, aki csak a hősi halottól leszármazó iradék lehet.

Az ilyen segéllyel megszerzett földek hivatalból családi birtokká nyilváníthatók.

A segély engedélyezése iránt való kérelmet az Országos Földbirtokrendező Bizottsághoz a községi elöljáróság útján kell előterjeszteni, a szükséges bizonyítékok mellékelésével s az előírt feltételek hiteles igazolásával.

Bankjegyesere.

A hivatalos lap f. hó 10-iki számában közzétett 3968. számú pénzügyminiszteri rendelet értelmében az Osztrák-Magyar Bank magyar felülbélyegzésű 100 koronás bankjegyeit teljes névértékben már csak a folyó hó végéig cserélhetik be államjegyekre a m. kir. állami jegyintézet, valamint a m. kir. állampénztárak. A 10.000 és 1000 koronáról szóló bankjegyeket pedig ugyanazekzen a beváltó helyeken f. hó 18-tól szeptember 15-ig bezárólag már csak 50%-os levonással váltják be államjegyekre, vagyis — a pénzügyminiszter 4014. számú rendelete értelmében — a jelzett határidőn belül az Osztrák-Magyar-Bank magyar felülbélyegzésű 10.000 koronás bankjegyéért 5000, az 1000 koronás bankjegyéért pedig 500 korona értékű államjegyet szolgáltatnak ki.

A szeszadó törvény módosítása.

Szeptember hó 1-én lép életbe a hivatalos lap f. hó 13-iki számában kihirdetett 1921. évi XLII. t.-cikk a szesz megadóztatására vonatkozó törvények némely rendelkezésének módosításáról, illetve kiegészítéséről.

E törvény legfontosabb és a mezőgazdaságot is érdekli rendelkezései a következők:

1. A szeszfogyasztási adó az 1921. szeptember 1-től fogva termelőndő szeszre nézve minden hektoliterfok (liter) alkoholt után 1 K 60 f.

A fogyasztási adónak a kisebbik és nagyobbik adótétel szerint való megkülönböztetése az 1921. szeptember 1-től fogva termelőndő szeszre nézve megszűnik.

2. A fogyasztási adó alá eső szeszfordékban az 1921/1922. termelési időszakban termelhető alkoholmennyiség (termelési keret) 240.000 hektoliterben állapították meg.

Minden következő termelési időszakra nézve a termelési keretet az illető termelési időszakot közvetlenül megelőző termelési időszak fogyasztásának figyelembevételével a fogyasztás várható szükségletéhez és az értékesítési lehetőségekhez képest, az érdekelt termelők meghallgatása után, a pénzügyminiszter állapítja meg.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az egyes termelési időszakokra megállapított termelési keretet, az érdekelt termelők meghallgatása után, az illető termelési időszak folyamán megfelelően felemelhesse az esetben, ha időközben olyan szesz kivitelre van kilátás, amely a termelési keret megállapításánál még elérhetőnek volt. A termelési keret ily felemelésének megfelelő szesz-mennyiséget azonban okvetlenül külföldre kell kiszállítani. A termelési keret felemelése folytán rendelkezésre álló keretmennyiség kétharmada a mezőgazdasági, egyharmada az ipari szeszfordék között pótermelési keret gyanánt kerül felosztásra és pedig a pótermelési keret igénylő egyes szeszfordék között törzstermelési keretük arányában.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az érdekelt termelők meghallgatása után a sajtolt élesztőt készítő szeszfordék termelési keretét egy-egy termelési időszakra terjedő hatállyal megfelelően felemelhesse, ha a sajtolt élesztő fogyasztásának emelkedése a felemelést indokolja. A termelési keret e felemelése folytán termelőndő szesz-mennyiséget azonban az illető sajtolt élesztőt készítő szeszfordék számlájára feltétlenül külföldre kell kivinni.

Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az egyes szeszfordékek termelési keretét az illető szeszfordék

	ÁLLAMI FELŐVELET ALATT ÁLLÓ " " " "	LABORATORIUM	VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELESERE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
	Sűrűsnyom: VACCIN Budapest.		
Védőoltóanyagok			
Bepid szérumok	lépfene, sertésorbánó, sercegő lészük, sertéspestis, sertésseptikamia, vérhas, fertőző tüdőlob, baromfikólera, mirigykór stb. ellen.	Szérumos kombinált oltóanyagok fertőzött állatállományok és gyógyító oltóanyagok beteg állatok kezelésére.	Kivánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

kellően megokolt kérelmére az 1921/1922. termelési időszakokra terjedő hatályú földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg felemelhesse az esetben, ha az illető szesz-főzde részére kiosztott termelési keret nem elegendő a szeszfőzdevel kapcsolatos mezőgazdaságban szeszfőzési célra termelt vagy pedig a szeszfőzdeben való feldolgozás céljából szerződésileg legkésőbb 1921. évi július 12-ig lekötött olyan szeszfőzési anyagok feldolgozására, amelyek gyors romlásnak vannak kitéve. A termelési keret felemelése csak a szóban levő szeszfőzési anyagok feldolgozása céljából szükséges mérvben történhet és a felemelés folytán termelendő szesz mennyiségét az illető szeszfőzde számlájára feltétlenül külföldre kell kivinni.

3. Az 1921/1922. termelési időszakokra a 2. § szerinti megállapított 240,000 hektoliter termelési keretből 160,000 hektoliter a mezőgazdasági szeszfőzdeknek, 80,000 hektoliter az ipari szeszfőzdeknek jut.

4. A termelési keretnek az 1921/1922. termelési időszakokra történő egyéni felosztásánál részletlennek:

- 1. Azok a mezőgazdasági szeszfőzdek,
 - a) melyek részére az 1920/21. termelési időszakban kontingens kiosztott, ha üzemükkel végleg fel nem hagyták, illetve a kontingensről végleg le nem mondták;
 - b) a kontingenssel nem bíró főzdek és pedig úgy az 1916:XXIV. t.c. előtt keletkezett, valamint az e t.c. értelmében engedélyezett szeszfőzdek, ha üzemükkel végleg fel nem hagyták;
 - c) a trianoni békeszerződés végrehajtása folytán tényleg magyar közigazgatás alá jutó területen levő és a megszállás előtti időben kontingenssel bírt mezőgazdasági szeszfőzdek és kontingenssel nem bírt mezőgazdasági szeszfőzdek, ha üzemükkel végleg fel nem hagyták.
- II. Azok az ipari szeszfőzdek,
 - a) melyek részére az 1919/20. termelési időszakban kontingens kiosztott, ha üzemükkel végleg fel nem hagyták;
 - b) a kontingenssel nem bíró ipari főzdek, ha 1919/20. termelési időszakban üzemben voltak és üzemükkel végleg fel nem hagyták;
 - c) a trianoni békeszerződés végrehajtása folytán tényleg magyar közigazgatás alá jutó területen levő és a megszállás előtti időben kontingenssel bírt ipari szeszfőzdek, ha üzemükkel végleg fel nem hagyták.

5. Az egyes mezőgazdasági szeszfőzdeknek törzstermelési kerete következőképpen állapított meg:

- a) A 4. §. I. a) pontja alatt említett mezőgazdasági szeszfőzdek egyéni termelési keretének megállapításánál a részesedési alapot minden egyes szeszfőzde névére az a mennyiség képezi, melyet az illető szeszfőzde az 1920/1921. termelési időszakban törzskontingens gyanánt bírt.

Ha valamely szeszfőzde törzskontingense csak ideiglenesen állapított meg, a részesedési alapot a végleges megállapított törzskontingens képezi.

Részesedési alapon az olyan szeszfőzde, melynek részesedési alapja 600 hektoliter meg nem halad, a részesedési alapjának megfelelő teljes mennyiséget kapja az 1921/1922. termelési időszakokra érvényes törzstermelési keret gyanánt.

Más szeszfőzdeknél a részesedési alapnak 600 hektoliter fele részét képezi az illető szeszfőzde az 1921/1922. termelési időszakokra érvényes törzstermelési keretét. A részesedési alapnak az a része, mely 600 hektoliter meghalad, de 840 hektoliterrel nem nagyobb, ideiglenesen, a részesedési alapnak 840 hektoliter meghaladó része pedig véglegesen mellőztetik.

b) A 4. §. I. b) pontja alatt említett mezőgazdasági szeszfőzdek egyéni termelési kerete az 1921/1922. termelési időszakokra a szeszfőzdehez tartozó szántó-, rét- és legelőterületek minden hektárja után 240 literrel állapított meg, úgy azonban, hogy a törzstermelési keret 600 hektoliter meg nem haladhat.

A 4. §. I. c) pontja alatt említett szeszfőzdeknek termelési keretben részletése szintén a fenti a) és b) pontok értelmében történik.

6. Ha a fogyasztási viszonyok szükségessé teszik, a pénzügyminiszter az érdektelt termelők meghallgatása után az 1921/1922. termelési időszakokra megállapított termelési keretét leszállíthatja.

- Ez esetben:
 - a) mindenekelőtt az ipari főzdeket megillető 80,000 hektoliter törzstermelési keret 10,000 hektoliterrel csökkentendő; ha további leszállítás szükségessége forog fenn;
 - b) úgy annak a mennyiségnek — melyvel az össztermelési keret tovább csökkentendő — 70%-ával a mezőgazdasági szeszfőzdek törzstermelési kerete, 30%-ával az ipari szeszfőzdek már kisebbitett termelési kerete száltható le.

A következő termelési időszakokra annak a mennyiségnek, melyvel az össztermelési keret csökkentendő, 2/3-ad részével a mezőgazdasági szeszfőzdek törzstermelési

kerete, 1/3-ad részével pedig az ipari szeszfőzdek törzstermelési kerete szállítandó le.

Az össztermelési keretnek leszállítása esetén valamennyi mezőgazdasági, illetve ipari szeszfőzde egyéni termelési kerete ugyanazon arányban szállítandó le, mint amilyen arányban a mezőgazdasági, illetve ipari szeszfőzdek együttes törzstermelési kerete apasztott. Ugyanezek a szabályok érvényesek az össztermelési keret esetleges felemelésére is, ami azonban legfeljebb 240,000 hektoliterig terjedhet.

8. Uj mezőgazdasági szeszfőzdek részletésére minden egyes termelési időszakban legalább 2400 hektoliter termelési keret fordítandó.

Uj mezőgazdasági szeszfőzdek részére törzstermelési keret gyanánt a szeszfőzdehez tartozó szántó-, rét- és legelőterületek minden hektárja után 240 liter engedélyezhető, úgy azonban, hogy a törzstermelési keret 600 hektoliter meg nem haladhat.

Csak szövetkezeti vagy olyan szeszfőzde felállítására engedélyezhető, mely a vele kapcsolatos mezőgazdasággal együtt ugyanazon személy tulajdonát képezi és amely gyári berendezését hazai gyáratól szerzi be. Ez utóbbi kötelezettség alól a pénzügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg indokolt esetben felmentést adhat.

Az új mezőgazdasági szeszfőzdek engedélyezése iránti kérelmet az 1922/1923. termelési időszakra vonatkozólag 1921. évi október 1. napjáig, a későbbiekre vonatkozólag pedig az illető termelési időszak kezdetét megelőző napig, az illető pénzügyigazgatóságnál kell előterjeszteni. A kérelem kapcsán igazolni kell, hogy az üzembe helyezni szándékolt új szeszfőzde névére azok a törvényszerű feltételek, melyek alapján a szeszfőzde az 1899:XX. t.c. 5. §. a. 2. pontjának rendelkezései szerint a mezőgazdasági szeszfőzdek közé sorozandó, teljesítve vannak.

Ha valamelyik termelési időszakban az új mezőgazdasági szeszfőzdek részére kiosztható termelési keret nem elegendő ahhoz, hogy a részletést igénylő minden egyes új mezőgazdasági szeszfőzde számára az igényelt keretmennyiség kiosztható legyen, a földművelésügyi miniszter határozza meg, hogy a folyamódók közül kiknek engedélyeztessék új szeszfőzde felállítását, illetve hogy a rendelkezésre álló termelési keret az új szeszfőzdek között miként osztható fel.

A szeszfőzdek engedélyezésénél az azokkal kapcsolatos mezőgazdaság talaj- és éghajlati viszonyai veendő figyelembe és elsősorban azok engedélyezendők, melyeknél az azokkal kapcsolatos mezőgazdaság a föld termőerejének fenntartása érdekében nagymérvű trágyatermelésre van utalva és amely a vetésgörög helyes beállítására érdekében kénytelen oly kapásnövények termelését felőlelni, melyeknek szeszfőzés útján való értékesítése az adott viszonyok között különösen indokolt.

Ha termelési keretben részletett valamely új mezőgazdasági szeszfőzde az illető termelési időszakra eső január hó első napjáig üzemét az okból nem kezdheti meg, mert előre nem látott és elháríthatatlan körülmények a szeszfőzde felépítését vagy berendezését gátolták, a vállalkozó az üzembehelyezést gátló akadályok hiteles beigazolása mellett az üzembehelyezés határidejének meghosszabbítását kérheti. Ilyen esetben a pénzügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg megengedheti, hogy a szeszfőzde a részére kiosztott termelési keretnek megtartása mellett a következő év január hó első napjáig, ha pedig az üzembehelyezést gátló akadályok hiteles beigazolása szerint még akkor is fennállnak, az ezt követő év január hó első napjáig helyettesítsék üzembe. Ha a szeszfőzde az ekként meghosszabbított határidőben sem helyezték üzembe, a részére kiosztott termelési kerethez való igényét végleg elveszti.

Az a termelési keret, mely annak folytán kerül rendelkezésre vissza, mert valamely új mezőgazdasági szeszfőzde üzemét a törvényszerű határidőben nem kezdte meg, a már létező azon mezőgazdasági szeszfőzdek törzstermelési keretének kiegészítésére fordítandó, melyeknek törzstermelési kerete a velük kapcsolatos mezőgazdaság kiterjedéséhez mérten aránytalanul csekély; e kiegészítés útján a szeszfőzde törzstermelési kerete 500 hektoliteren túl nem emelhető. E kiegészítést kérő mezőgazdasági szeszfőzdek részletése hasonló eljárás szerint történik, mint az új mezőgazdasági szeszfőzdek részletése.

9. Termelési kerettel nem bíró szeszfőzdeben fogyasztási adó alá eső szeszfőzde nem gyakorolható.

A szeszfőzdek a részükre megállapított termelési keret túl nem léphetik.

A termelési keretnek túllépése esetén a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a termelési keret az illető szeszfőzdetől megvonható.

10. Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdekben termelt, valamint a vámkülföldről esetleg behozott szesz értékesítését a jelen

törvény tartamára a mezőgazdasági és ipari érdekeltségéből alakult és állami ellenőrzés alatt álló szervezetre bizza és e célból a szükséges további intézkedéseket a törvényhozásnak való utólagos bejelentés kötelezettsége mellett rendeleti úton megtegye.

11. Uj szeszfinomító vállalat létesítése azentul csakis mezőgazdasági szeszfőzdek vállalkozóiból álló szövetkezeteknek engedélyezhető.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik a megadóztatott égetett szesz folyadékok lepárlás útján való tisztítására vagy ilyen égetett szesz folyadékból alkoholtartalmú italoknak lepárlás útján való készítésére szolgáló új szeszfinomító vállalat létesítésére. Ilyen szeszfinomító vállalat azentul is csak a pénzügyminiszter engedélye alapján létesíthető.

Együttal felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy a szabadraktárra nyitváltott szeszfinomítóknak termelési időszakonként a szeszfinomító szabadraktárral esetleg kapcsolatos szeszfőzdekben termelt szesz finomítható alkoholtartalmát a jelen törvény tartama alatt megállapíthassa.

Égetett szesz italoknak akár hideg uton, akár lepárlás útján való készítéséhez, általában emberi itallal szolgáló bármiféle szesz folyadékhöz vagy gyógyszerek — gyógyászati készítmények — és kozmetikus eikkekhez csakis finom szesz használható fel.

Nyers szesz csakis ecetgyártásra szabad felhasználni. A gyümölcsből, szőlőtörkölyből, horseprűből vagy egyéb anyagokból termelési adó alá eső szeszfőzdekben termelt szesz nem esik külön finomítási kényszer alá.

Az 1922/23. évi termelési időszakban üzembehelyezni szándékolt új mezőgazdasági szeszfőzdek engedélyezése és törzstermelési keretben való részletése iránti igénybejelentések a pénzügyminiszternek a hivatalos lap f. h. 14-iki számában közzétett hirdetmény szerint legkésőbb f. évi október 1-ig nyújtandók be az illetékes pénzügyigazgatóságnál. A hirdetmény pontosan körülírja, mit kell az igénybejelentésnek tartalmaznia.

Az örlési rendelet módosítása.

A f. h. 14-iki 8485. M. E. számú kormányrendelet, amely f. h. 20-án lép életbe s a f. évi 5929. M. E. sz. kormányrendelet egyidejűleg hatályon kívül helyezi, az 1921/22. termésévben a kormány által közfogyasztás céljára száraz termények kiörölését a következőképpen szabályozza:

A 2%-nál nem több idegen keverék tartalmazó, hektoliterenként 80 kg. súlymennyiségű búzát az egynemű korpa és hulladék elvonása után 80%-ra kell kiörölni s ebből csak a következő fajtaú darát és lisztet szabad előállítani:

- 1. darát és finom tészlisztet a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának 25 (huszonöt) %-a erejéig. E mennyiségből a dara a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának legfeljebb 2 (kettő) %-át teheti ki;
- 2. közlisztet, mely nem durvább a régi típusu 2. számmal jelzett lisztél, a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának 20 (husz) %-a erejéig;
- 3. egyfajta kenyérlisztet a megörlés alá vett buzamennyiség összsúlyának 35 (harmincöt) %-a erejéig.

Rozsból és kétszeresből, melyeknek hektoliterenkénti sulya (minőségi sulya) 76 kg., az egynemű korpa és hulladék elvonása után a feldolgozás alá vett mennyiség 63 (hatvanhárom) százaléknak megfelelő egységes minőségű kenyérlisztet és 15 (tizenöt) százalék rozslángot kell előállítani.

A megengedett koptatás és porlás, vagyis az összes örlési hiány maximuma búzánál, rozsnál és kétszeresenél 11,9%.

Az, hogy az 1921/22. termésévben közfogyasztás céljaira a kormány rendelkezésére álló árpa, tengeri, köles és tatarka miként és milyen feltételek mellett dolgoztassék fel, a m. kir. földművelésügyi miniszter állapítja meg, aki e rendelet rendelkezéseit a szükséghez képest módosíthatja is.

Szállítási díjkezdmény kender- és lenkóróra.

A Vasúti és Közlekedési Közlöny f. h. 14-iki számában a Máv. 124,630. szám alatt szállítási díjkezdményt hirdet a Máv. és a kezelésében lévő valamennyi helyi érdekű vasút bármely állomásáról Csurgó, Dunaföldvár, Felsőgyánt, Kemecse, Komádi, Komárom, Mezőhegyes, Nagylaki kendergyár, Rácalmás, Sarkad és Simontornya állomásokra szállított nyers és tört kenderkóróra, nyers és tört lenkóróra és lenszalmára. A helyi árudíjszabásra vonatkozó kedvezményes díjtétel a II. kivételes díjszabás díjtétele alapján számítható, kocsinként és fuvarvelelőként legalább 10,000 kg. sulyért való díjzárás mellett, rovatolás útján alkalmazandó és visszavonásig, de legkésőbb a folyó év végéig marad érvényben.

8 rovatban választ.

A szerkesztő közölte levele változtatás.

Malaeof nevelési még 15 d jól fejlőd sulyuk. és mindegy oka, nem Vásárolha maznak.

Felelet a kódó bélg beteg állas sarukkal és istálló ne vagy az it és beleibe állandóan a baj ilyen az állomár már beteg magukat és ivóvíz magukba ha a kocak nek béls fiatal állat azonban id nem lehet öket és m ról származ az egészsé tani a fert mikroszkó Ezenkívül égetni vag tisztán és ből a glis ből 5-10 keverve) e Meg kell gilisztá a az állat az mert csak betegséget

Házinyu laim nátha ják el: gy nem b. v védekezze

Felelet a riumos fer állatállomá tegnek orr porral egy szennyzet is közvetl zés abban betegéktől külön apó cek talajt forró lugg új állatoka megfiyélé tenni. A kenderésve vagy 3%-o különítés akkor leg és hulláka

MAYER HENRIK és TÁRSA VETŐMAGNAGYKERESKEDÉSE
Budapest, V., Akadémia-u. 8.

Sürgőnycim: **VETŐMAG BUDAPEST**

VESZÜNK legmagasabb napi árban **babot, borsót, lencsét, mákot, baltacimot, kölest,** kendermagot és egyéb gazdasági magvakat. Mintázott árajánlatokat kérünk.

Telefon: 165-62. és 163-11. 1161

Egyete Egyete „Titán „Titán EXCEL (ór FA

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdeklő kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetései, lapreklamálási, cím-változtatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadó-hivatalhoz fordulni.

Malacok bélférgessége. 77. sz. kérdés. Saját nevelésű három hónapos lincolnmalacaimhoz még 15 darabot vettem. Amíg a sajátnevelésűek jól fejlődtek, addig a vásároltak csak felényi súlynak. Emiatt három darabot már leszurattam és mindegyiknél gilisztaférget találtam. Mi a baj oka, nem-e fertőzi meg ez az egész állományt? Vásárolhatok-e onnan, ahonnan a malacok származnak, ezek dacára sertéseket? Sz. I.

Felelet a 77. sz. kérdésre. A malacokban élősködő bélgiliszták petékből fejlődnek, melyeket beteg állatok nagy számban ürítenek a bélsarukkal s melyek az alomban, a legelőn, az istálló nedves talaján felgyűlve, az eleséggel vagy az ivóvízzel egészséges állatok gyomrába és beleibe kerülnek. A giliszták malacok tehát állandóan veszélyeztetik egészséges társaikat és a baj ilyenmódon erősen megfeszítheti magát az állományban és pedig annál inkább, mert a már betegek is minduntalan újból fertőzik önmagukat saját bélsarukkal szennyezett eleséggel és ivóvízzel és mert már a szopós malacok is magukba szedhetik a petéket szópásközben, ha a koca csecsbimbói szennyezve vannak betegek bélsarával. A giliszták rendszerint csak fiatal állatokban élősködnek ugyan, kivételesen azonban idősebbekben is előfordulnak s azért nem lehetetlen, hogy ilyen állatok behozzák őket és megfertőzik a malacokat, ha olyan helyről származnak, ahol a baj honos. Kiirtása végett az egészséges állatokat lehetőleg távol kell tartani a fertőzöttől, melyek fertőzőtlensége a bélsár mikroszkópos vizsgálatával is megállapítható. Ezenkívül ajánlatos a fertőzötték bélsarát elvégeztetni vagy mélyen elásni, az ői talaját pedig tisztán és lehetőleg szárazon tartani. A betegek-ből a gilisztákat fereghajtószerekkel (pl. arekadióból 5-10 gr. mézzel és liszttel nyeletté összekeverve) és utána hashajtóval lehet elhajtani. Meg kell egyébiránt jegyezni, hogy néhány giliszta a bélben még nem jelenti azt, hogy az állat azok miatt volt beteg és pusztult el, mert csak nagyobb számban okoznak komoly betegséget.

Házinyulak náthája. 78. sz. kérdés. Házinyulaim náthásak és pedig a következő jelek árulják el: gyakori tüszentés és nedves orr, kén-ném b. válaszokat arra nézve, hogy mivel védekezem ellene. I. F.

Felelet a 78. sz. kérdésre. A betegséget baktériumos fertőzés okozza és úgy terjeszkedik az állatállományban, hogy az egészségesek a betegnek orrvadékat vagy közvetlenül, vagy a porral együtt belehelik: ezenkívül a vadadékkal szennyezett takarmány, valamint az ápolók kezei is közvetítik a fertőzést. Ennek fogva a védekezés abban áll, hogy az egészséges állatokat a betegektől és a gyanusaktól elkülönítjük és külön ápolatjuk és etetjük. Ezenkívül a ketrecek talaját és falait alaposan fertőtleníteni kell forró luggal való lemosással és bemeszeléssel, új állatokat pedig csak 14 napi elkülönítés és megfigyelés után ajánlatos a meglévők közé tenni. A beteg orvoslása az orrüregek kifecskendezésével vagy esettelésével 1%-os kreolin-, vagy 3%-os bórsavoldattal keveset ér. Ha az elkülönítés és elkülönítve ápolás nem lehetséges, akkor leghelyesebb a betegeket azonnal leölni és hulláikat ártalmatlanokká tenni.

Fiatal házinyulak között kokcidiumok okozta orrkurut is fordul elő s itt az orrüregek helyi kezelése több eredménnyel bíztat, ezenkívül ajánlatos a betegeknek naponta 5-10 csepp glicerint kiskanál vízben vagy teában beadni.

Tultermelés van-e tényleg a gazdasági pályán?

A gazdasági pályán is tulprodukción van s ez néha képtelen helyzeteket teremt, mert természetesen itt is maga után vonja a szellemi munka alacsony értékelését. A túlszűfultság okai ismeretesebbek.

A gazdálkodás produktív foglalkozást jelent s ma, amidőn folyton a termelő munka fontosságát hangoztatjuk, az érett fiatalság nagy reményekkel tölül ide. Nagy vonzóerőt gyakorol továbbá ezen pályára változatossága és az, hogy az ezenfelül még egészséges és vagyonszerző foglalkozást is jelent.

Nemzeti szempontból véve, a mai tultermelés nem káros, mert a képzett és érett ifjúság legjavát látjuk ma ezen pályára ösztönölni, ami a jövőre vonatkozólag gazdasági fellendülést jelent.

Minden más foglalkozási ágának a mezőgazdaság képezi az alapját. Fontosságát leírni nem kell. Alapját képezi az iparnak és kereskedelemnek. Az alap erős kell, hogy legyen, mert másként egészségesen fejlődött iparunk sem lehet. A mezőgazdaság és ipar egymást kölcsönösen kiegészítik s csakis erős és fejlett mezőgazdaságra épülhet fél, erős, más országokra csak mérsékeltlen támaszkodó és így mindig biztos alapokon álló ipari termelés.

A haladás szükségessége adva van, e nélkül mai elő halott állapotunkból ki nem léphetünk. Ennek egyik legerősebb fegyvere az a szellemi tábor, mely magát kínálva kínálja s amelynek segítségével a közeljövőben nagy haladást tehetünk.

Minálunk a termelés lehetőségei még alig vannak kihasználva, nemzeti haladásunk természetesen megadott alapja, a mezőgazdasági ipari termelés még gyermekkorát éli. Törvényünk kell legyen a mezőgazdasági termelés ipari feldolgozása, nemcsak azért, mert ez sokszoros hasznót jelent, hanem azért is, mert ezáltal a kelteti államok nyertermelése is elsősorban nálunk veszi majd útját.

A termelés fokozásának mai lehetőségei azonnal bizonyíthatók, ha statisztikánkat nézzük s ha összehasonlítjuk a kül- és belterjes üzemek termelését. Rengeteg számokat kapunk eredményül, melyekből igazolható az, hogy Magyarország terméshozamai még igen-igen nagy arányokban emelhetők.

A termelés főeszközei a tőke és munka is adva volnának, csak hogy azokat ide kell összpontosítani, ahol a legnagyobb eredmények várhatók, mert ez a hely egész nemzeti jövőnk fundamentumát képezi.

Fejlett, nemzeti helyzetünknek és adott viszonyainknak megfelelő belterjességű mezőgazdálkodást kell teremteni országunkra, mert ez a mi legfontosabb nemzeti hivatásunk.

A tudás az első hatalmas fegyver, amellyel biztosan léphetünk harcba, ez különböztet meg bennünket a minket körülvevő kis martalóc államoktól, ez amivel amazoknál jobbak és hatalmasabbak vagyunk s ez az, mellyel jövőnknek alapot teremthetünk.

Jöjjön el tehát már végre a mezőgazdasági népoktatás reformja, amely minden sablontól mentesen, nem külföldi minta után, hanem a mai helyzetből előálló szükségesség alapján állva, az élet iskolájával teremti meg a mi jövőnkét. Ha mindazt, amit a gyakorlati alapokon álló és ezen át megszürt tudás adhat, keresztülvisszük és végrehajtjuk, akkor fogunk a hozzánk méltó alapon állni. A végrehajtáshoz nagy szellemi tábor szükséges s így kérдем, hogy ezeket figyelembe véve, van-e hát a gazdasági pályán tultermelés?

A mezőgazdasági üzem belterjességi foka a meglévő helyi viszonyokhoz kell, hogy alkalmazkodjék, etekintetben tehát sablont nem ismerünk, valamint két teljesen azonos viszonyok között levő földbirtok sem képzelhető el. Aki tehát üzemét a mai idők kívánalmainak megfelelően akarja vezetni, annak bizony a megfelelő ismeretekkel is rendelkezni kell. A viszonyainknak megfelelő belterjesség helyes megválasztása a legnehezebb feladat, amihez a kellő gyakorlati érzéken kívül elméleti tudás is szükséges.

Ezen kérdés elbírálásánál a mai állapotokat nem vehetjük alapul, mert ma sok szabály és törvény nem érvényes, amelyek azonban már a közeljövőben megint olyan nagyjelentőségűek lesznek, mint azelőtt voltak.

Általánosan tudott dolog az pl., hogy a fokozódó tőke- és munkabefektetéssel arányosan növekedik a nyersjövedelem, mert a termelési eredményei egy mennyiségileg, mint minőségileg megsokszorozódnak. A nyersjövedelem eme növekedésével szemben azonban ott áll a gazdálkodás fokozatosan csökkenő jövedelmezősége.

Ez tapasztalati tény és a csökkenő talajhozadék törvényében leli magyarázatát, mely szerint valamely telekrész jövedelme nem növekszik a tőke és munkabefektetés költségeinek arányában.

Hogy tehát a termelés u. n. gazdasági határa hol van, azt a birtok megadott állandó, avagy változásoknak alávetett, természeti és közgazdasági viszonyai szabják meg s ezért a belterjesség fogalma nagyon is viszonylagos fogalom.

Ilyen és hasonló fontosságú alapvető kérdések helyes elbírálása, pénzügyi helyzetünkre és országunk teherviselő képességére eminens fontossággal bír s a megkívánt gyakorlati érzéken kívül bizonyos fokú elméleti készültséget is igényel. Kívánatos, hogy a tudomány összes, a mezőgazdasági életben alkalmazható vívmányai általánosan alkalmaztassanak és népszerűsítsenek, mert e nélkül a legértékesebb vívmány is csak írott malaszt marad, míg ellenesben gazdálkodásunkat hatalmas lökessel viheti előre.

A termelés, tenyésztés, hizlalás, takarmányozás, nemesítés stb. terén tett tudományos megfigyeléseknek és felfedezéseknek köszönhető mai gazdasági fejlettségünk. Ezek tették lehetővé pl. állattenyésztésünknek az utóbbi évtizedben látható nekilendülését, mert a tenyésztés biztonsága és jobb jövedelmezősége lehetővé tette költségesebb rendszabályok, jobb termelőtakarmányok, állategészségügyi intézkedések stb. bevezetését és alkalmazását. Így van ez lépten nyomon a gazdasági élet minden ágazatában.

Gazdálkodásunk belterjességét pedig a viszonyok által megkívánt méretekig, nemcsak magán, de nemzetgazdasági szempontból is minden erővel fokozni kell. A belterjesség fejlesztése nemzetgazdasági szempontból véve, még fontosabb, mert egy belterjes üzem több embernek ad jövedelmező foglalkozást, mint a külterjes

Egyetemes acéleke „D6M”	K 2100	EXCELSIOR kukoricadaráló, kézihajtású	
Egyetemes acéleke „D8MN”	K 2800	(óránként kb. 35 kg. dara)	K 8850
„Titánia” szabadalmazott vetőgép, 15-soros	K 13000	EXCELSIOR kukoricadaráló, géphajtásra	
„Titánia” szabadalmazott vetőgép, 17-soros	K 14000	(óránként kb. 150 kg. dara)	K 8850
EXCELSIOR kukoricadaráló, kézihajtású		EXCELSIOR kukoricadaráló, géphajtásra	
(óránként kb. 25 kg. dara)	K 6700	(óránként kb. 250 kg. dara)	K 15000

FABAGÓ ANDOR, Budapest, V., Vécsey-utca 2. Telefon: 120-70.

üzem s növekvő termelőképeségével a népjólét emelését lényegesebben mozdítja elő, mint emez. Ezzel szemben az egyes gazda a jövedelmezőséget tartja szem előtt, ami korántsem egyértelmű a belterjességgel.

Helyes gyakorlati érzéken kívül tapasztalat és kellő elméleti tudás is kell ahhoz, hogy a belterjesség határait megtaláljuk. Magas nyersjövédelmet elérni még kedvezőtlen körülmények között sem nehéz az olyan gazdának, aki a termelés módszereit ismeri és ezenfelül elegendő tőkével is rendelkezik; de megtalálni azt a határt, amelyen túl a befektetések már nem jövedelmeznek, amelyen túl tehát a kiadásokat már tovább fokozni nem lehet: megállapítani a legutolsó súlyegységet, az utolsó liter tejet, az utolsó kilogramm butyát, az utolsó kilogramm sulyzaporulatot, amely még haszonnal termelhető, — ebben áll a gazdálkodás művészete.

Csak az a gazda fog a jövőbeli viszonyok között előrejutni, aki számot lesz képes adni magának arról, hogy a befektetésekkel arányosan emelkedik-e a tiszta jövedelem vagy pedig azok fokozása veszteséget hozott-e létre.

Elmondottak igazolhatják azt, hogy az öltöztető gazdálkodás kora lejárt s hogy nemzeti boldogulásunk érdekében ki kell kutatnunk, fel kell használnunk és javunkra kell fordítanunk minden lehetőséget, amelyet a magyar föld még bőven nyújtani képes. Módot kell találni annak a megállapítására, hogy gazdaságaink mai rendszerei helyesek-e, megfelelnek-e az adott viszonyoknak, nem fokozható-e egyelőre a rendelkezésre álló munkával, tőkével és felszereléssel, de jobb organizálással a belterjesség és termelőképeség. Lesz talán olyan eset is ahol a belterjességet csökkenteni kell, mert az adott viszonyok ezt nem indokolják.

Eme nemzeti haladásunkat megalapozó munkában kire számíthatunk másra, mint az intelligens gazdatársadalomra, akinek elméleti tudása biztosítékát képezi annak, hogy újra a helyes csapásra térjünk mindenütt. Nevezett osztály elsőrendű magánérdeke is legtöbbször az, hogy ezt az utat mindenütt megtalálja s így ha a föld kezelése jó kezekben van, ez már magában véve is nagy nekilendülést jelent.

Itt csak a kellő szervezés a fontos, amely alatt értem a most parlagon vagy más foglalkozások keretében tengődő intelligens gazdák felhasználását s az erre vonatkozó t.-c. szigorú és tökéletes végrehajtását, mert mégiscsak képtelen gyengeséget jelent mai állapotunk, amidőn számtalan helyen a föld kezelése szakavatatlan kezekben van és ezzel szemben az intelligens gazdagerenciát, mint szükségtelen túlprodukciónak, intézik el.

(Keszthely.)

Juhos Lajos
gazd. akad. tanár.

Egy hollandiai farm.

(A „Köztelek” külön tudósítójától.)

S. S. Brabantia, 1921. aug. 2.

Hollandia farmjai ragyognak a tisztaságtól, okát a holland kezek nyugtalanságában keressük. Mődomban volt Alkma, Északholland egy kedves városkájának közelében egy farmot meglátogatni. Kerékpárral 10 perc alatt odajutunk. A farm Pikbergenben van, neve „Heilo” mintegy 120 hektárnyi terület. Ez Hollandiában már nagy farm, melynek bruttó jövedelme mintegy

60,000 hollandi frt. Ezt a jövedelmet 6 1/2% adó terheli évente.

Tulajdonosa Piet Frans, nyílt tekintetű, nagyon szorgalmas hollandi. Három leánya és három fia van, a legidősebb leánya Frijetje, 16 éves, utána Gletje 14 és Aaffeje 12 éves, míg a fiuk közül Jan 13, Arie 9 és Piet. 8 évesek. Mind vidám, mosolygó szép szőke gyermek, akik elég jól beszélnek németül, nagy érzéssel zenélnek és énekelnek.

Anyjuknak a leányok, apjuknak a fiuk ügyesen segítenek a gazdaságban.

A házigazda 10 béressel dolgozik, akik fejenként és hetenként 26 forint bért kapnak, míg egy liter tejért 5 centet és 1 kg. vajért 2 frt. 50 centet fizetnek. Ezenkívül ingyen lakást és megfelelő kertföldet kapnak.

A gazdaságban 4 tanya van. A 120 hektárnyi területből 1 hektár burgonyaföld, évi 100 mm., 8 hektár zabföld, hektáronként 36 mm., 1 hektár rozsföld évi 30 mm., 3 hektár cukorrépa-föld, hektáronként 100 mm. terméssel. A többi, azaz 98 hektár legelő, rét, csatorna, utak és belsőségekre esik.

A gazdaság állatállománya 16 igaslóból, 150 hollandi tehénből, 80, részint yorkshirei és bergshirei disznóból, sok angol juhból és szokatlan kevés baromfóból áll.

A disznók közül, melyek teljes fejlettségükben darabonként 150 kg. súlyt érnek el, a legutóbbi alkmaari vásáron 8 drb.-ot adott el a gazda, élősúlyban kg.-ként 54 centért.

A gazdasági felszerelés javarésze angol gyártmány, mint ahogy a hollandi terményeinek javarészt Angliának adja el.

A holland nagyon erkölcsös, vallásos és jó hazafi; egész napi fáradságos munkaközben, vagy után egy kis időre is hazatér a harmonium (amely majdnem minden háznál a zongorát helyettesíti) hangjai mellett Hollandia apraja, nagyja lelkesedéssel éneklő a holland himnusz és egyéb hazafias dalokat.

A nép lelkületét jellemzi az a tölgys, amelyet pl. „Heilo” kertjében Wilhelmína királynő koronázása emlékére ültetett a gazda. A fát körülkerítő rácson, a rác vasanyagából készült betűkből ez olvasható: Kroningseik van Koningin Wilhelmína 6. September 1898.

A nép szorgalma tette az országot nagygyá és tartja az országot gyarmataival együtt jólétben és nyugalomban.

VEGYESEK.

A bonyhádi állattenyésztési vándorgyűlés. Hirt adunk már lapunk hasábjain arról, hogy az OMGE a Tolnavarmegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve szeptember 24. és 25-ikén tanulmányi kirándulással egybekötött állattenyésztési vándorgyűlést rendez Bonyhádon. A kiküldött külön rendező-bizottság tevékenyen végzi az előkészítés munkáját és így minden tekintetben fényes sikerre számíthat a bonyhádi vándorgyűlés. Ennek végleges programját szeptember elején fogjuk közzétenni, előre felhívjuk azonban reá az állattenyésztés ügyei iránt érdeklődők figyelmét. Szeptember 24-ikén a Hőgyész és Bonyhád közti községek állattenyésztését a helyszínén fogja tanulmányozni a vándorgyűlés közönsége, szeptember 25-ikén délután visszautazva, szintén különféle szemlék lesznek a programban, míg reggel Bonyhádon nagy átadójás lesz és utána a tulajdonképpeni vándorgyűlés, amelyen jeles szakemberek fognak előadásokat tartani. Minthogy a vándorgyűlés részt-

vevőinek számát előreláthatólag korlátokhoz kell kötni, célszerű minél előbb jelentkezni a vándorgyűlésre az OMGE titkári hivatalánál.

Méhészeti kiállítás. A győrmegei és több dunántúli méhészegyesület folyó hó 14., 15. és 16-án Győrtől fényesen sikerült méhészeti kiállítást és vándorgyűlést rendezett. A kiállítás fővédnökei nagyatádi Szabó István földm. miniszter és dr. Hegyeshalmy Lajos kereskedelemügyi miniszterek voltak. A kiállításon az ország minden részéből több ezren jelentek meg. A kiállítás megnyitására érkezett kiküldötteket és vendégeket Weigandt Antal győri képviselő üdvözölte, mire Krenedits Ferenc min. tanácsos válaszolt a földm. kormány nevében, megnyitva a kiállítást. A keresk. kormány üdvözlését Darányi Kálmán főispán tolmácsolta, végre Fetsler Antal megyéspüspök beszélt. A kiállításon több mint 150 kiállító vett részt, kik között 10 drb. arany-, 15 ezüst-, 20 bronzérem és egy sorozat díszoklevél, valamint tárgyjutalmak osztottak szét a nyolc tagból álló bíráló-bizottság ítélete alapján. A két napig tartó vándorgyűlésen minden fontosabb méhészeti dolgot megvitattak s tartalmas méhészeti előadásokat tartottak. Előadók voltak: Valló Árpád orsz. méh. felügyelő, Csépy Pál plébános, Kádár Lajos Omme. titkár és Török József szigetszentmiklósi méhész.

Az országos vas- és gépipari kiállítás. Az „Országos Vaskereskedelmi és Vasipari Szövetség” által rendezett vas- és gépipari kiállítás augusztus hó 19-én nyitott meg. A kiállításon minden jelentékenyebb vas- és gépipari vállalkozás részt vesz. Különösen nagyszámban lesznek képviselve a magyar gépipari gyarak. Tíz év óta nem volt hasonló szakkiállítás és a kiállításnak ez, Magyarország mai szomorú helyzetében, különös jelentőséget ad, hogy bemutassa Magyarországot vas- és gépiparának hatalmas fölényét a bennünket körülvevő kis államokkal szemben. A magyar gazdaközönséget különösen azért érdekelteti ez a kiállítás, mert a mezőgazdasági gépgyárosok és gépkereskedők, akik a kiállításon résztvesznek, főként arra törekedtek, hogy mezőgazdasági gépipari újításokat mutassanak be a kiállításon. A gazdaközönségnek így alkalmuk lesz egyrészt meggyőződni a magyar gépipar mai fejlettségéről, másrészt alkalmuk lesz arra, hogy új mezőgazdasági gépeket vezethessen be gazdaságába, amelyekkel belterjesebb gazdálkodását fejlesztheti. A kiállítás egyébként elsőrangú látványosság is lesz, mert a kiállított gépek nagy része üzemban van. A kiállítást lapunk legközelebbi számában fogjuk bővebben ismertetni.

A külföldi gabonapiac helyzete. Az amerikai Egyesült-Államok és Kanada terméskilátásai nem oly jók, mint aminőt rövid három hét előtt ígértünk. Az a száraz időjárás, ami Európát sújtotta Amerika terméshozamát is csökkentette. Ehhez járult, hogy Manitóba és Saskatchewan kanadai államokban erősen fellépett a fekete rozsda. Az őszi búzát termelő amerikai államok közül kedvező esélyi eredményeket jelentenek Kansasból és Nebraskából, viszont azonban igen gyenge a termés Illinois, Indiana és Ohio államokban. A tavaszi búzában nagy kárt tett a szárazság, a tengeri azonban elég jó termést ígér. Az Egyesült-Államok területén a látható buza-készletek nagyok. Összesen 82 millió bushel átmeneti készlet van az Egyesült-Államokban. Argentínából, Ausztráliából és Indiából kedvező hírek jönnek. Oroszország terméskilátásai nagyon rosszak. Kanadában, mint említettük is, a fekete rozsda nagy károkat okozott, de eddig nem terjedt tovább. Romániában a zab- és árpa-termés gyenge-közepes lesz, a tengerterméskilátások elég jók. A román kormány a buza-kivitel monopóliumát fenntartotta, ellenben a többi gabonafajtakivitel teljesen szabad. Németországban a hivatalos jelentések szerint búzából és rozsból jó középtermés várható, a szárazság

Terra

MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 Budapest, V., Balaton-utca 16. szám. Lipót-körút mellett.
 Levélcím: Budapest, 5., Tőzsde, Postafiók 39.

Legmagasabb napi áron
vásárol: BIBORHERÉT.

Mintázott ajánlatok mennyiség és ármegjelöléssel kéretnek.

Telefonszám 34-92 és 32-88.
 Sírőnyocim: „Terramag Budapest”.

követ
szába
zab-
A buz
A Sz
(Budap
végez
értéké
hogy e
nem m
elejét
a talaj
násokba
Szólész
az Inté
shajtán
zet díjt
Intézetr
torábbá
akiknek
ezzel e
ellenkez
nak ny
hogy ez
H. Debr
még pe
rétegből
magolva
Nemett
a követ
igen jó
minőség
márka,
Tenyész
jó minős
gyenge
darabon

Az „E
birtokos
tétellel
pest, V.

A 38-
szak-és
elismert
kölcsonz

A Bel
legutolsó
darab új
tökeje K
részevény
sülnek, 3
részevény
korolható

E soratban

K.
foglec
Budap
Fő
Frage
vidék

35-40

b

kitünő
és mély
tartozék
Megték
sági gépe
utca 5. S
gépek le

HU
SZ
BUDAP
TELEFON 16

következtében takarmányhiány van. Franciaországban az egész Európát sújtó hóhullám, a zab- és árpatermésben óriási károkat okozott. A buza elég jó termést adott.

A Szőlészeti Intézet felhívása. A Szőlészeti Intézet (Budapest, II., Debrői-ut 15.) nagyarányú kutatásokat végez aziránt, hogy a talajok táperezét (növénytápláló értékét) már a laboratóriumban előre megállapíthassa, hogy ezáltal a felesleges mértékű trágyázásoknak vagy nem megfelelő trágyaszerek sikertelen alkalmazásának elejét vehesse. Az eddigi eredmények azt mutatták, hogy a talaj tápláló értékét és trágyaszükségletét a fűb vónásokban előre meg lehet határozni. E végből felkéri a Szőlészeti Intézet mindazokat a szőlőbirtokosokat, akik az Intézet vezetése mellett műtrágyázási kísérleteket hajtanának végre szőlőjükben (a műtrágyákat az Intézet díjtalanul adja), hogy ebbeli szándékukat a Szőlészeti Intézetnek még ebben a hónapban jeleítsék be. Felkéri továbbá a Szőlészeti Intézet azokat a szőlősgazdákat, akiknek szőlője igen erős (bujá) vegetációt és esetleg ezzel együtt igen nagy termést is mutat, vagy pedig, ellenkezőleg, a szőlő vegetációja és terméshozama a talajnak nyilvánvaló szegénysége miatt igen gyenge volna, hogy ezekről a helyekről az Intézet címére (Budapest, II., Debrői-ut 15.) talajmintákat beküldeni sziveskedjenek; még pedig úgy a felszíni, mint a 40—50 cm. mélységű rétegből, de nem összekeverve, hanem külön-külön csomagolva és altalaj, illetve feltalajjelzéssel látva el. Nemzetközi állattarok Berlinben augusztus hó 5-én a következő árakat fizették: *Fejős és hasas* tehének: igen jó minőség 5600, jó minőség 4000—5200, gyenge minőség 2500—3800 M. darabonként. *Őkér:* 1200—1400 márká, *Állalásra alkalmas növendék* 800—1150 M. g.ként. *Tenyészőbika:* 2500—3300 M. darabonként. *Lovak:* igen jó minőség 20—24,000 M., jó minőség 16—20,000 M., gyenge minőség 5—9000 M., vágni való 2000—4500 M. darabonként.

Az „Ergon” r.t. lapunkhoz mellékelt ismertetését a birtokosság b. figyelmébe ajánljuk. Részletesebb ismertetéssel a r.t. felszólításra szívesen szolgál. Cim: Budapest, V. ker. Vörösmarty-tér 3.

A 38 év óta fennálló *Fischer J. részvénytársaság* asák- és ponyvagyárt Budapest, Nádor-u. 31/33., mint elismert megbízható céget, a legjobban ajánljuk. Ponyva kölcsönző-intézet.

Pénzügyi hírek.

A Belvárosi Takarékpénztár R.T. igazgatósága a legutolsó közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján 24,000 darab új részvényt bocsát ki, ami által az intézet alapitője K 36 millióról K 48 millióra emelkedik. Az új részvények, melyek az 1921. üzletév osztalékában részesülnek, 3:1 arányban K 350 árban ajánlatnak fel a régi részvényeseknek. Az elővételi jog f. hó 22-től 29-ig gyakorolható az intézet pénztáránál IV., Apponyi-tér 5. alatt.

NYILITÉR.

3 sorralban foglalkáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

K. MOLNÁR SÁNDOR
fogtechnikus. A gazdaközönség ismert fogorvosa.
Budapest, IX., Mester-utca 13., I. em. 2. ajtó.
FOG-huzás, fogtömés, műfogak,
aranykoronák és hidak.
Fogsorok szájjadlás nélkül is!
Vidéki rendelések soronkívül elintéztetnek.
Ajánlattal megkeresésre szívesen szolgálók

35—40 HP Scheffeldt-gyártmányu 1251
benzinmotoreke
kitűnő, teljesen üzemképes állapotban sekély-és mélyszántásra 7 és 4 eketesttel, összes tartozékokkal **jutányos áron eladó**
Megtekinthető a Hungária Bank R.-T. Mezőgazdasági géposztályának raktárában, Budapest, V., Dráva-utca 5. sz. alatt. Ugyanott az összes gazdasági gépek legolcsóbban beszerezhetők. Telefon 6—63.

HUNGÁRIA SZÉRUMMŰVEK R.-T.
BUDAPEST, VI. SZONDY-UTCA 76.
TELEFON 147—97. Sürgőnycim: HUNGARIASERUM

Állami felügyelet alatt álló intézetünkben tapasztalt szakorok közreműködésével, a legszigorubb tudományos elvek mellett készülnek a fertőző állatbetegségek ellen tartós védelmet nyújtó védőoltások, valamint fertőző beteg állatok gyógyítására alkalmas magas értékű vérsavak (szérumok). Külön diagnosztikai osztály. Kérjen prospektust. 305
Felhívjuk figyelmüket a **baromfikolera és járványos elvetelés ellen** kitűnően bevált oltóanyagainkra

Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

TELEFON: 107-84, 73-86. Sürgőnycim: „MEGALÉR” BUDAPEST

Wien: Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága, Wien, St. Marx. (Viehrwerterungs Anstaltengesellschaft Ungarischer Landwirte) Sürgőnycim: „Megalér” Wien.

München: Auslandsverkehrs-Gesellschaft m. b. H. Sürgőnycim: „Pecus” München.

Gazdatársadalmi intézmény!

Foglalkozik:

Szarvasmarha, sertés, juh, ló, továbbá öltött áru

adásvételével belföldön és külföldön, bizományi értékesítésével

ÁLLATSZÁLLITMÁNYOK CIMZENDŐK:

Szarvasmarha, borjú és juhoknál: BUDAPEST—FERENC-VÁROS — MARHAVÁSÁRTER. WIEN, ST.-MARK. MÜNCHEN, VIEHHOF.

Sertésenkél: BUDAPEST—FERENC-VÁROS—SERTÉSVÁSÁR-TÉR. WIEN, ST.-MARK. MÜNCHEN, VIEHHOF.

Husszállitmányok és öltött áru: BUDAPEST — KÖZPONTI VÁSÁRCSARHOK. 355

Meghívásra szakértőnket a helyszínre kiküldjük!!! Mindennemű állatkitvelt a legelőnyösebben lebonyolítunk.

Rézkenpor,
Aschenbrand-féle 1200-os rézgalic, raffia,
kénpor, kénmáj, ojtógummi, háti és kézi kénporozógép, szénkénegezőgép, Balaton-és Vermorel-rendszerű permetezőgép, pálinkafőző- és mosóstők vörösrézből legolcsóbb gyári áron kaphatók.

Szontágh Pál réz- és szerszámgyár
Budapest, IX., Üllői-ut 19. 9413
Telefon: József 99—44.

Értesítés.

Van szerencsénk értesíteni a gazdaközönséget, hogy

nemesített őszi árpavetőmagunk

a nagy kereslet következtében

már elfogyott

és a legnagyobb sajnálatunkra további rendeléseket nem fogadhatunk el. 1106

Gróf Károlyi Imre
Zalaszentgróti növénynemesítő uradalma

Kőrishogarat
kilogrammonként kb. 900 koronáért,
anyarozst
kilogrammonként kb. 460 koronáért,
és egyéb gyógynövényeket a legmagasabb napi árban átvéve megkereskedelmi és kivitel r.-társ. gyógynövényosztálya. Budapest, V., Balaton-utca 16. Sürgőnycim: Terramag Budapest. Telefon: 92—88, 94—92. 7740

Sertés- és juh-himlő ellen
biztos hatású oltóanyag minden mennyiségben kapható
Dr. PÉCSI DANI és Oltóanyagtermelő-Intézetében, ISTVAN Budapest, Eskü-ut 6. Tel. 68—97

IMPEX-JUTA
KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, IV., YÁCI-UTCA 34.
TELEFON: 135—62, 135—83, 182—30. SZ.
AJÁNLI LEGOLCSÓBB GYÁRI ÁRON MINDENMÉ BEL- ÉS KÜLFÖLDI
JUTAZSÁK
ÉS EGYÉB H SZAKMÁBA VÁGÓ CIKKEIT 1148

BÉRSZÁNTÁST vállalok
nyersolajtraktorral és benzinmotoros szántógéppel igen előnyös feltételek mellett. Olcsó nyersolaj és benzín a szükséges mennyiségben rendelkezésre áll. 0332
ERDÉLYI MÁRK gőzeke bérszántási vállalata
TELEFON: 144-62. Budapest, V., Csáky-utca 15. Sürgőnycim: GÖZEKE.

Cséplési mázsakönyvek
a „PATRIA” nyomda nyomtatványosztályában kaphatók. Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Még kapható
SZILASSY ZOLTAN az OMGE igazgatója szerkesztésében a
KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR
1921. évi folyama.
A „Köztelek Zsebnaptár” huszonehétedik évfolyama teljesen átíródva és új szakközleményekkel bővítve jelent meg. A „Köztelek Zsebnaptár” ára OMGE tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel **55 korona.**
Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában és a „PATRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.
Gabona.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége gabonaosztályának jelentése.)
Az üzlet irányzata változatlanul szilárd maradt és az árak némileg emelkedtek. Tengeriben az üzlet igen szilárd volt és a bőséges kereslettel szemben, kínálat alig volt.
Buza 1400—1410— K.
Rozs 1090—1100— .

Takarmányárpa	1290-1315	K.
Sórárpa	1440-1490	"
Repe	1640-1690	"
Tengeri	1450-1500	"
Zab	1340-1390	"
Köles	1050-1100	"
Fehér bab	1700-1850	"
Tarka bab	1400-1500	"

Az árak ab feladó vasutállomás értendők, 100 kg.-ként.

Takarmány.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyájának jelentése.)

Széna- és szalmában az üzleti irányzat szálladtul és a piaca áru csak győren érkezett.

A budapesti piacon fizettek métermásként:

Prima szénáért	540-550	koronát
Bükköny- és muharért	500-550	"
Lucernáért	550-600	"
Szalmáért	300-310	"
Takarmányszalmáért	300-350	"

Vetőmagvak.

(Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése.)

A takarmányhiány következtében a gazdák biborheré-, szibor-, szöszbüköny- és mustármag iránt nagy érdeklődést mutatnak.

Biborheremag jöminőségű, világos színű áru, a külföldi részre állandóan keresett.

Mák keresett, irányzata szállad.

Árak 100 kilogrammonként:

Lóheremag	9000-10000	K.
Lucernamag	7500-9000	"
Biborheremag	2500-2700	"
Viktória borsó	1800-1900	"
Mák	5600-5800	"
Napraforgómag	1200-1400	"

Szarvasmarha.

(Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága budapesti vásártéri jelentése.)

Az ünnep miatt kedden tartott fővásáron az összfelhajtás 2318 drb volt. A kivétel erőteljesen megindult, a nagy felhajtás az árakulakulára alig volt kihatással, amennyiben a kezdetben vonatott, később élénk irányzat mellett prima minőség változatlan, gyengébb minőségek 2-3 K.-val olcsóbban cseréltek gazdát. Kivételre kb. 900 drb került, eladatlan mintegy 500 drb maradt. Kivétel Német- és Olaszország és Svájc felé irányult. A folyó hó 18-iki fővásáron az összfelhajtás 1690 drb volt. A külföldi vásárlás folytán élénk irányzat és az elmult vásárhoz képest változatlan árak mellett bonyolítottatott le a vásár.

Budapesti vágómarhavásár.

1921. augusztus 16.

Felhajtás összesen 2306 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 993 darab magyar és tarka ökör, 1196 darab magyar és tarka tehén, 204 magyar bika, 3 drb magyar bivaly.

Minőség szerint: 2 darab elsőrendű hizott bika, 160 darab középminőségű bika, 42 darab alárendelt minőségű bika; 10 drb elsőrendű hizott ökör, 789 drb középminőségű ökör és 107 darab alárendelt minőségű ökör; — drb elsőrendű hizott tehén, 1041 drb középminőségű tehén, 155 drb alárendelt minőségű tehén és 41 rugott.

A nagy felhajtás dacára külföldi vevők részvétele következtében prima áru kg.-ként 1-2 K.-val emelkedtek, közepes és gyengébb minőségek a legtöbb esetben csak 1-2 K.-val olcsóbban voltak eladhatók.

Eladatlan maradt: 294 drb nagy és 1 rugott.

Következő árakat jegyezték, kilogrammonként élősúlyban:

Bika jobbminőségű	26-31	K
silányabb	16-25	"
Ökör jobbminőségű	32-42	"
közép	20-32	"
alárendelt minőségű	15-19	"
Magyar tehén	11-27	"
Tarka tehén	15-37	"
Bivaly	13-13.50	"
Növendék	14-20	"
Kicsontozni való	8-14	"

Borju és juh.

A budapesti szürőmarhavásáron augusztus 16-án a felhajtás 623 drb borju volt, melyek kg.-ként a következő árak mellett oseréltek gazdát: elsőrendű 30-37 K., másodrendű 22-29 K., harmadrendű 11-18 K.

Wieni sertésvásár.

(A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága wieni sertésbizományi osztályának jelentése.)

A folyó hó 16-iki wieni sertésvásár felhajtása 1325 drb volt. Ebből magyarországi 160 drb, román 218, jugoszláv 762, ausztriai 185 drb. Az irányzat zsirsertéseknél élénk, míg a hussertéseknél kedvetlen volt. Árak a következők: Zsirsertés prima 280-290, II. rendű 270-275 és III. rendű 260-265 K. Szedett sertés 280-290, hussertés 250-280 korona.

Wieni vágómarhavásár.

(Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága wieni marhabizományi osztályának jelentése.)

A wieni, folyó hó 16-án tartott fővásáron az összfelhajtása: 4289 drb volt. Ebből 336 drb magyarországi, 360 drb romániai, 77 drb jugoszláviai és 3516 drb ausztriai marha hajtatott fel. A vásár irányzata élénk volt, prima minőségek változatlanok maradtak, míg egyéb minőségek 5-10 K.-val olcsóbbodtak. A wieni vásárok szabaddá tétele folytán a vámkülföldre is történnek vásárlások úgy marha, mint sertésben és e körülménynek tudható be, hogy a nagy felhajtás dacára az irányzat élénk maradt. Kötések a következők voltak; ökör 5 extrém; 120 osztrák korona, I. r. 105 o. K., II. r. 85 o. K., III. r. 70 K. Bika 5 extrém; 85 o. K., I. r. 75 o. K., II. r. 65 o. korona, III. r. 55 o. K. Tehén 5 extrém; 109 o. K., I. r. 90 o. K., II. r. 75 o. K., III. 60 o. korona. Kicsontozni való marha 35-50 osztrák K.

Zöldségfélék és gyümölcs.

Napiárak kicsinyben a budapesti vásároknakban 1921. augusztus hó 18-án.

Sárgarépa, zöldjével kg.-ja 8-20 K., csomója 2-4- korona. Petrezselyem zöldjével kg.-ja 18-30- K., csomója 2-10- K. Zeller kg.-ja 10-12 K. Kalaráb I. drb-ja 2.50-3.50 K., Kalaráb II. 2-2.20 K. Vöröshagyma makói kg.-ja 12-13 K., közöns. kg.-ja 10-12 K. Fokhagyma kg.-ja 32-34 K. Paradicsom érett kg.-ja 6-10 K. Tengeri drb-ja 1.50-2.50 K. Paraj tisztított kg.-ja 7-10 korona. Sóska kg.-ja 4-8 K. Retek fekete kg.-ja 12-14 K. Zöldpaprika apró, drb-ja 30-40 fillér, tölténivaló drb-ja 0.80-1.50 K., kg.-ja 9-16 K. Kelkáposzta I. kg.-ja 12-14 K., kelkáposzta II. kg.-ja 9-10 korona. Saláta fejes drb-ja 3-4 K. Zöldbab kg.-ja 18 korona. Vajhab kg.-ja 20-22 K. Vöröskáposzta kg.-ja 14-16 K. Tök hazai kg.-ja 3-4 K. Ugorka hazai kg.-ja 10-16 K. Burgonya kg.-ja 4.50-6 K. Fejeskáposzta I. kg.-ja 16-18 korona, II. r. kg.-ja 14-15 K. Karfiol kg.-ja 10-20 K. Szilva vörös és kék kg.-ja 8-10 K., berzencei 14-16 K. Görögdiunye faj kg.-ja 6-8 K. Barack ősi kg.-ja 20-60 K. Ringló nemes kg.-ja 18-24 K., közöns. kg.-ja 10-14 K. Alma válogatott kg.-ja 15-24 K., közönséges 12-14 K. Körte válogatott kg.-ja 18-30 K., közöns. kg.-ja 10-16 K. Szőlő csemege kg.-ja 40-48 korona, közöns. kg.-ja 24-28 K. Dinnye sárga faj kg.-ja 15-24 K., közöns. 8-14 K., dinnye közöns. 4-5 K.

Baromfi és tojás.

Napiárak kicsinyben a budapesti vásároknakban 1921. augusztus hó 18-án.

Élő csirke, rántani való, párja 70-110 K., élő csirke sütnivaló, párja 120-160 K. Kacsa, liba élő hizott kg.-ja 80-90 K., kacsa, liba tisztított hizott kg.-ja 80-105 K. élő sovány kacsa párja 90-140 K., élő sovány liba, párja 260-300 K. Élő tyúk, párja 160-200 K. Tojás darabja 4- korona. Marhahús hátulja kg.-ja 44-88 K., marhahús eleje kg.-ja 20-60 K. Borjúhús hátulja kg.-ja 60-90 K., borjúhús eleje kg.-ja 40-60 K. Friss sertés-hús kg.-ja 72-110 K. Háj kg.-ja 148-160 K. Zsír kg.-ja 148-160 K. Szalonna olv. való kg.-ja 132-140 K., szalonna füstölt kg.-ja 120-130 K. Sertés-hús kg.-ja 120-160 K. Füstölt kolbász kg.-ja 100-140 K. Juhhús hátulja kg.-ja 60-68 K., juhhus eleje kg.-ja 52-56 K.

Gyapju.

(Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Gyapjuosztályának jelentése.)

A gyapju piacon kötések nem történtek.

Bőr és faggyu.

A multheti árbanatlást e héten lassu, de állandó ár-emelkedés váltotta fel. Péntek óta a marhabőr napokint 1-2 koronával drágábban kelt és szerdái újra elérte a magyar a 60, a tarka a 70 koronás árat különként. A borjubőr ára is emelkedett különként 5 koronával, amennyiben e héten 95-100 koronát fizettek. Vidéken a marhabőr 50-55 K., borjubőr 75-85 K., jubbor 14-15 kg.-ként, zöldsúlyban. A sertészsiradékpiacra az élősertés árának emelkedésével a szalonna- és a sertészsír ára is lépést tart. Fizettek a f. héten nagyban különként szalonnáért 96-106, sertészsírért 120-125 koronát. Párhuzamosan emelkedik a marhafaggyu ára is. Marhafaggyuért a budapesti vágóhídon átvéve minőség szerint 20-65 koronát fizettek különként. Vidéken a faggyu 20-40 K. kg.-ként.

Bor.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete borértékesítő osztályának jelentése.)

A borpiac helyzete folytán a termelők jó boraikat nem bocsátják áruba és a készlet nem nagyobb, a helyzet továbbra is szilárd. Ausztria és Cseh-Szlovákia részére nincsen kereslet, kivételünk oda igen csekély, úgy hogy az egész forgalom a belföldi fogyasztás kielégítésére szorult.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. I. Abban az esetben, ha a termelő gazdának saját termései gabonája az adásvétel tárgya, akkor a vétel tárgya egyedileg meghatározott dolog lévén, a vevőnek is tudnia kell azt, hogy a vétel tárgyához csak abban az esetben juthat, ha az eladott mennyiség tényleg meg is terem, tehát ő viseli a kockázatot, a termelő gazda saját termései gabonájának eladásával azonban a dolog természetéből folyó vélelem az, hogy csak a saját termelési és házi szükségletein felül való mennyiség volt eladható téve, következképp a vevő, aki tudja, hogy a termelő a saját termései gabonáját adta el, csak az eladó fentjelzett szükségleteit meghaladó termésmennyiségre nézve követelheti a szerződésnek az eladó részéről való teljesítését. Amennyiben tehát a kérdéstevő természetben a jég olyan nagy kárt tett, hogy a megmaradt gabona a gazdaság szükségletének fedezésére sem elegendő, úgy nem tartozik — sőt nem is tehet — szállítási kötelezettségének eleget tenni. Ha a vevő a vételre kötelezettségét nem akarja, úgy az kamataival együtt bírói letétbe helyezendő. Megjegyzem még, hogy a fent kifejtett elvet a kir. Kuria 1916. szept. 12-én hozott Rp. VIII. 3563. sz. határozatában mondotta ki.

Sz. J. A köles átlagos táptartalma és hizáló hatása akkora, mint az átlagos zabé s ezserint közel másfélszer akkora, mint a korpáé. Igaz ugyan, hogy meglehetősen vastag héja értéktelen, de a héjon belüli magnak táptartalma majdnem akkora, mint a tengerié. Leginkább lovak és sertésekkel etetik és bár a tengeri hizáló hatásának csak 1/4 részét éri el, mégis a jobb sertés hizáló takarmányokhoz számítjuk. Általán csak darálva etetik.

S. A. Céljának legjobban meg fog felelni Kühne „6 K” vagy Hoffherr-Schranitz „Z H 6 N” jegyű kétvasu ekeje hátulról kezelhető kormányzószervezet nélkül. Ez utóbbival felszerelt ekeknél ugyanis a vonóhorog magassági beállítása nem lehetséges, ami pedig a vasak egyenletesen mély és az egész eke könnyű és biztos járása szempontjából fontos. Ha a hátulról való kormányozhatóságra súlyt helyez, akkor az emeltetkekhez különben teljesen hasonló Eberhardt „Z E S B S K P” vagy a kissé erősebb „H E S B S K” jegyű eket veheti a horog magassági beállítását is megengedő hátsó kormányzószervezettel. A felsorolt ekek egyenlően 16 cm. mélységig használhatók.

Sz. L. A leírásban csak az van megemlítve, hogy a csikó jobb szemére 1-2 hónap óta nem lát és a szemén nem látszik semmi. Ebből a két adatból csak azt lehet megállapítani, hogy a vaktságot valami belső szemhiba okozta, de a hiba természetét csupán szemtükörrel való vizsgálattal lehetne kideríteni. A hiba természetének ismerete nélkül a kérdésekre csak azt felelelhetjük, hogy nem valószínű, hogy a csikó 12-13 hónapos korában öröklött szembetegség miatt vakult volna meg és az sem valószínű, hogy a betegség később a másik szemre ártterjedne.

K. K. Jó benzinkomotívval való vontatás, — ha a lokomotívot, illetőleg annak vezetőjét eléggé ki lehet használni — olcsóbb, mint a lovakkal való vontatás, a pályának azonban jobb állapotban kell lenni. **K. E.**

MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK R.-T.

VETŐMAGOSZTÁLYA VESZ ELAD

BUDAPEST, V. kerület, Nádor-utca 16. szám.

Sürgönyeim: AGRÁR BUDAPEST. TELEFON: 72-01.

legmagasabb napi áron **biborherét** és egyéb gazdasági magvakat. Mintázott ajánlatokat kér.

mindennemű jól kezelt és tisztított **gazdasági vetőmagot.**

Telefon: Távirat:

SABO
Szarvasmarha- és sertés- szövetkezet
A fentiek a budapesti Vásári jogában álló felvilágosítást

Viznyom
min
o lajm
bármilyen
több szer
J. DIEFFEN
Különle
pin csezt
másu s
Felvilágos
MOLNÁR

POS
asz
Városi
Gyár:
Kátrány
Kátrán
Elszig
Fala
Tetőfed
tetőfed

Sürgöny
Fiókok:
Zircz, B
467 uj

Ajánlj
olajj

Saját
„FRI

Sertés
BUDA

Gőzkeszántást vállal:
Szolinszky Jenő
 mérnök, bérszántó-vállalata
 Budapest,
 VII., Damjanich-u. 46.
 Telefon: József 109-74.
 Távirati cím: Szoljen, Budapest.

III. HAASZ ADOLF
 gépszíjgyára
 BUDAPEST, V.,
 Csanády-u. 7.
 (Világgrád-u. 37.) Telefon 28-49.

Ajánl raktárról, előrendelt színbőr-
 ból készült
gépszíjakat
 kötő- és varrószíjakat
 és más egyéb technikai bőr-
 cikkekét.

KOLLARIT.
 Régi zsindeletetők átfedését
KOLLARIT
 BÖRLEMEZZEL
 elvállal 1176
 Általános Tetőfedő Vállalat
 Ujpest, István-tér.

SABORSKY EDE és TÁRSA, BUDAPEST
 Szarvasmarha-, sertés-, borjú-, juhbirozományi Üzlete Budapest-
 Ferenctváros Szarott sertés-, borjú- és husbizományi (kény-
 szervágsók) Üzlete Budapest, Központi vásárcsarnok.
 A fontamított állatok és húsaink bizományi eladását
 a budapesti piacon legelőteljesebb feltételek mellett eszközöljük.
 Védett jelöléseinket díjazással küldjük és minden szakker-
 déshoz készséggel szolgálunk egy levélbeli, mint távirati
 felvilágosítással.

Permetező
 és alkatrészek, rérgálic,
 raffia, összes gazdasági
 cikkek, olaj, kocsikenőcs stb.
SCHVARCH JÓZSEF
 és TÁRSA, Budapest,
 Vilmos-császár-ut 53. 954

Zsákok és ponyvák
 ujak és használtak
 vétele és eladása: 1168
 Miklós Mihály, Budapest, V., Arany-János-utca 24. sz.

Viznyomásu olajsajtókat
 minden nagyságban, teljes
 olajmalmi berendezéseket
 bármilyen teljesítményre, a legbeval-
 tabb szerkezetben gyárt és azonnal szállít:
 J. DIEFFENBACHER SÖHNE, EPPINGEN (Baden)
 Különleges gyár gumölcsészeti,
 pinócszeti és olajgyári gépek, viznyo-
 másu sajtók és szivattyúk részére. 1055
 Felvilágosítással szolgál a magyarországi vezérképviselet:
MOLNÁR és PINTÉR cég, Budapest, V., Árpád-u. 2.

Gépjavítás.
 Motorokat, ipari, mezőgazdasági és
 malmi gépeket gyorsan és ol-
 csón javít külön javítóműhelyben:
WOHANKA R.-T.
 GÉPOSZTÁLYA 1068
 Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76.

Cukorrépa-termelők figyelembe!
 Ajánlók készletről előnyös áron, új, legelsőrangú
 minőségű
répakocsikat
 valamint
 mezei vasúti vágányt és annak összes alkatrészeit
SCHLESINGER ALAJOS,
 BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30/32.

POSNANSKY és STRELITZ
 aszfalt- és kátrányvegyíttermékek gyára
 Városi iroda: BUDAPEST, V., Lipót-körut 27.
 Telefon: 28-29 és 82-85.
 Gyár: ERZSÉBETFALVA, Soroksári-ut 63.
 Kátránymentes „GLORIA” aszfaltfedéllemez és
 „STRELIT” bőrlemez.
 Kátrányfedéllemez. Karbolineum.
 Elszigetelőlemez. Karbolsav.
 Falaszfalt. Karbolpor.
 Tetőfedéseket * Aszfaltmunkálatokat * Facement-
 tetőfedéseket * Talajvíz elleni szigeteléseket vállal.

SZÉLMOTOROK,
 vízvezeték, 1185
 csatornázás,
 szivattyúk stb.
KNUTH K.
 mérnök és gyáros
 Budapest, VII., Garay-u. 10.

OLVASSA a „Köztelek Olcsó Könyvtár”-t. Kapható a
 „Patria” r.-t. könyvostályában, Budapest,
 IX., Üllői-ut 25. A legújabb Gazdasági szakkönyvjegyzéket ingyen küldi.

BENZOL
 finomított, vízférő,
motorhajtáshoz
 legtakarékosabb. Raktárról megrendelhető:
Nemzeti Kátrány-, Ásványolaj- és
Vegyipari Részvénytársaságnál,
 Budapest, VI., Munkácsy-u. 3. Telefon: 163-64.

BIBÓ KÁLMÁN Gabonakereskedelmi Részvénytársaság
 Budapest, V. kerület, Szabadság-tér 14. szám.
 Telefon: 107-23, 131-60.
 Sürgőnycim: BIBÓKÁL BUDAPEST
 Fiókok: Enying, Szilasbáthás, Deveser,
 Zircz, Kaposvár, Debreczen, Berettyó-
 ujfalu, Békéscsaba, Miskolcz.

Szállítunk és veszünk mindenféle terményeket, mag-
 vakat és takarmánycikkekét.

Ajánljuk **viznyomásu repce- és napraforgó-
 olajpreéseinket** és ehhez való **berendezéseinket**
 Ezen berendezéssel minden uradalom, ki repcét
 vagy napraforgót termel, sokkal gazda-
 ságosabban jön ki, ha nem mint
 magot, hanem mint olajat értéke-
 sítí terményét
 Saját érdekében kérjen mindenki ajánlatot!!!
„FRIED”-féle gépgyár és vasöntöde, MISKOLC

GROZIT BÖRFEDELLEMEZZEL
 elvállaljuk avult zsindeletetők átfedését.
 Kátránymentes, szagtalan, mázofast nem igényel.
GROSZ SÁNDOR aszfaltgyár, BUDAPEST, V. ker.,
 Vízalagút 1460. TELEFON: 90-49, 916

Minden baromfitenyésztőnek nélkülözhetetlen!
Baromfitenyésztési tanácsadó
 Minden baromfikedvelő, de főleg azok részére, kik a baromfi-
 tenyésztésből mint egyedüli keresetforrásból megélni akarnak.
 50 szövegábrával.
 Thompson világírű amerikai telepről származó Ringlet-Plimutérzsről és néhai
 Vastagh Géza hírneves festőművésznünk eredeti rajzairól készített képekkel.
 Ára bérmentes küldéssel 60 korona.
 „Patria” r.-t. könyvostályá, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Sertés-, Marhahizlaló és Nagyvágo R.-T.
 BUDAPEST-KÖBÁNYA, Mázsá-tér 5-6.
 Telefon: József 90-30.

Elvállalja saját telepein sertések bérhizlalását, előleget nyújt
 sertésekre, eleségre, eleséget előlegez, bérbe ad száll-
 láásokat, egyes aklokat rövidebb időre is a legelőnyö-
 sebb feltételek mellett. Ajánlja továbbá sertés detail-üzletét, hol prima,
 nehéz urasági laktérlevek, valamint könnyebb prima malacok napi áron kaphatók.
 Sürgőnycim: „Állhizó Budapest”
 Központi iroda:
 Budapest, V., Hold-utca 1. sz.
 1105 Telefon: 180-23, 180-24.

LÓTARTÓK! Mindenféle lószerszámot Kolhányi Testvérek szállítunk bármily mennyiségben.

Kolhányi Testvérek szőlőtörők és nyergesek Budapest, IX., Viola-utca 48. Hívtélfon: József 53-09.

Aratógépek,

fűkaszálók, ekék, darálómal-
mok, összes gazdasági gépek,
szivattyúberendezések, kutak

legolcsóbb beszerzési helye

Farkas J. és Tsa
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61/T.

ÁLTALÁNOS SZÉNKERESKEDELMI VÁLLALAT
BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRUT 5/b.
Telefon: 48-77. 512. Sörgöncim: Székvál Budapest.

Szállítunk bármely magyarországi vasútállomásra:

**faszenet, tüzfát, meszet,
import kőszén, kokszt,
antracitot és kovácszenet.**

Keresek jól vezetett gazdaságokat, kik mint több-
termelési állomások az általam nevelt eredeti
Engelens-féle szőlőbuzsa
és tavaszra eredeti sárgaszab vetését és több-
termelését átvénnek mint igen jó kereseti forrást.
A buza hosszúsáru, erősszalmájú, szépmagu, rend-
kívül jól telelő, egészséges. A zab szép tömöttmagu,
gyorsnövésű. Szalmája erős és legmagasabb hozamu.
Az ezen többtermelési helyeken termelt eredeti vető-
magok eladását én vállalom. A szerződést a Gesell-
schaft zur Förderung deutscher Pflanzenzucht für
Vermehrungsstellen állomással kötik meg. **Saatzucht-
wirtschaft K. Engelen Büchling P. Alten-
buch Wdb.** 1235

A GAZDA ÖRÖME A
40 HP „RÁBA” MOTOREKE!
BENZINFOGYASZTÁSA MEGLEPŐEN KICSINY,
TELJESÍTMÉNYE ELSŐRANGU. SÚLYA CSEKÉLY,
KEZELÉSE EGYSZERŰ, EMELKEDÉST KÖNNYEN GYŐZ,
MINDEN TALAJON SZÁNT!

Ismeretlenségi és részletes ajánlattal szolgál a vezérképviselet:

FENÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80. SZ. 203

FOKOZZUK GAZDASÁGAINK JÖVEDELMEIT!

Telefon: 97-62 „IRUS-MŰVEK” MAGY. KÖZP. MŰSZ. IRIBA Sörgöncim: BUDAPEST, VI., PODMARICZKY-ÚT 21. IRUSMŰVEK.

Specialitásként szállít azonnal: **LEGJOBBAN BEVÁLT SZAB.**
„IRUS” DARÁLOKAT és MALOMBERENDEZÉSEKET
az összes gazdasági magvak, szűles és rostos termények feldolgozására.
Bárki által kezelhető, kevés helyszükséglet, bármely épületben felállítható.
Különleges **DARÁL, ÖRÖL, CSIRÁTLANÍT, HÁNTOL.**
kivitel:

Speciális **GAZDASÁGOK, KÖZSÉGEK, SZÖVETKEZETEK** stb.
részére tekintélyes jövedelmet biztosítanak.

Kisrendű referenciák. Legmunkasabbmunká jótállás.
Képes árjegyzék, költségvetés ingyen és bérmentve. 945

Törzskönyvezett egy- és másfél éves
szimmentáli tenyészbikák
kaphatók a Rónafői gazdaságban,
u. p. Moson. 1230

Kőszén, tüzfát, faszenet
vagonfélékben megbízhatóan szállít:
Bartha Béla tüzelőanyagkereskedő 6,
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76.
Telefonszám: 130-31. 530. Sörgöncim: Babé.

Graf és Knedel Wien (Bécs), I.,
Trattnerhof 1.
bizományi üzlete elvállalja: 000
liszt, őrlemény, takarmánycikkek
és magvak legjobb értékesítését.
1237
Sörgöncim: Granum Wien Kivánsára magyar levélre.

Triőrök
marott sejtekkel
minden gabona-
tisztítására.
Cséplőgép-
szítók.
878

Törökrosták. Mindennemű lúkasztott lemezek.
Stahel és Lenner
trilőr- és lúkasztógépgyár r.-t.
Budapest, VI., Országbíró-utca 44-46.

Kétgéprendszerű gőzekkel
bérszántást vállal
Hajdu László okl. gépészmérnök, Budapest,
VIII., József-körut 49. 1048
Telefon: József 22-55. Sörgöncim: „Hajmér Budapest”

**Cséplési mázsakönyvek és
értesítők** legelőnyösebben beszerezhetők
a „Patria” Irodalmi Váll.
és Nyomdai R.-T. nyomtatványkezelő osztályában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

58. Cséplési mázsakönyv, 200 lapos terjedelemben, kizsáktit-
ható lapokkal, barna papírkötésben, darabja K 10-
63. Cséplési mázsakönyv, 100 lapos terjedelemben, középen
perforálva, kemény, barna kötésben, darabja K 8-
55. Cséplési értesítő, 100 oldalas terjedelemben, kvart alak-
ban, puha barna fedővel, darabja K 8-
64. Cséplési mázsakönyv napi éseztetéshez K 15-
F. 16. Összesített cséplési napi jelentés, 2 lap perforált,
1 lap szilárd K 15-
F. 23. Gabonaszállítókönyv, 150 lapos, 2 lap perforált, 1 lap
szilárd K 8-
150. Juttatókönyv, 100 lapos, középen perforált K 8-
150a. 1 lap szilárd, 1 lap perforált,
indígyóval való használatra K 5-
Fenti árakhoz 00% felár számítandó.

Szenzációs találmány! Világszabadalom!
HORDÓ-ÚJDONSÁG!
Boroshordók egy ajak, mint használtak, a legújabból (tölgy-
fából, minden mennyiségben és méretben a legelőnyösebb
árban kaphatók és pedig akár patent hordózárral, akár anélkül.
A patentzáros hordók elpusztíthatatlanok.
Patentzáros hordó. Budapest, IX., Üllői-ut 55. sz.
Ez a városi irodája
Régi hordóhoz patent hordózárral külön is kaphatók.
Prospektus ingyen és bérmentve. 1117

Hirdetmény.
Makó rendezett tanácsu város tulajdonát **téglákból**
képező téglagyári körkermencében égetett
csúszószert 300.000 drb I-ső redű építő- és mintegy 690.000 drb II-od
redű építőteglát áll eladásra rendelkezésre. Az I-ső redű építőteglát Makón,
a városi téglagyárnál átadva 100 drb-onként 180 korona, a II-od redű építőteglát
160 korona árban van megállapítva. Nagyobb vételnél esetleg árengedmény adatik.
Venni szándékosok ajánlataikkal Makó város gazdasági hivatalához forduljanak.
Makó, 1921. évi július hó 27-én.
1208 Pákh h. polgármester.

Hofherr-Schranitz-Clayton-Shuttleworth Magyar Gépgyári
Művek R.-T. 1238
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 57.
Távírási cím: Hofherrclayton Budapest
Telefon-számok: 28-28, II-85.
Interurbán telefon: 26-68.

**Kézi szőlősajtók,
Hidraulikus szőlősajtók,
Szőlőzúzók**

elsőrendű kivitelben, jutányos áron.
Kérjen árajánlatot!

LÁNG L. GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST 56.
Szesz-, élesztő-, keményítőgyárak gépészeti berendezése.
Stabilgőzgep. Gőzkazán. Dieselmotor. 601

34. S
DE
BU
Kis
hold, 4 sz
gel, gazda
többi szan
szerelessel
Károly,
mellőzve!
WD
S
metorekés
Fehér
Ba
ZS
GÓ
Heuk
és gőz
legmoderne
Csaknem 1
teljesen új
Székely
Többféle könyvelési rendszer
NYO
"Pát
r.-t.,

Az Országos Tenyész- és Haszonállatvásártelep istállóinak építői
DÖMÉNY és EHRLICH vállalnak mindenféle gazdasági építkezést modern kivitelben.
 okl. mérnökök, építési vállalkozók,
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 4. Gyors, olcsó, higiénikus, tűzbiztos téglá-, beton- és vasbetonépítkezések.
 KÖLTSÉGVETÉS díjmentes. ● 962 ● TERVEZÉS önköltségen.
 Felszólításra ajánlattétel céljából a helyszínére utazunk.

Kisbirtok Dana mellett, Budapesttől 1 óra villamossal, 20 kis hold, 4 szobás modern uriak, összes mellékkel, gazdasági épülettel, 6 hold szőlő és gyümölcsös, többi szántó, tehénstélla, terméssel, élő és holt felszereléssel **eladó.** Bővebbet a tulajdonosnál: **Szekő Károly, Szentendrére, Ember-villa.** Közvetítők mellőzve!
 1240

WD. 80 HP és 55 HP,
STOCK 80 HP,
RÁBA 40 HP
 motorokéket használt, gyárilag javított állapotban, garancia mellett **olcsón szállít**
Fehér Niklós Gépgyár R.-T.
 Budapest, V., Váci-ut 20. sz. 903

Vámörölőmalmokat,
Gazdasági malmokat,
Kereskedelmi malmokat,
Cserealmok
 rövid idő alatt berendezünk.
Viznyomásu olajsajtókat,
Olajmagzuzókat,
Olajmagpörkölőket,
Olajpogácsásajtókat,
Hajalójáratokat
 azonnal raktárról szállítunk.
 Építkezési és berendezési tervrajzokat, részletes költségvetést és jövedelmezőségi kimutatást mérsékelt díjazás mellett készítlünk
WOHANKA és TÁRSA utóda r.-t. **GÉPOSZTÁLYA** BUDAPEST, V. ker., Vilmos-császár-ut 76.

ZSÁKOK, PONYVÁK kölcsön és eladás. **NAGEL ADOLF** Szőlőbőröző fonalak. **NAGEL ADOLF** zsák- és ponyvagyár és kőcsémlételep Budapest, V., Arany-János-u. 10. Fiókok: FUME, ZAGREB, TRIEST, WIEN. Telefon: 25-92, 26-82, 104-10, 104-09, 117-79. Sörgyőzeim: NAGELA. 881

USPULUN
 leghatásosabb vetőmagcsávázószer tavaszi vetőmag csávázásához.
 Cél szerűnek bizonyult: a buszánál, kő- vagy bűbűbűzőg ellen, rozs, árpa, zab és egyéb veteményeknek, hópénész (fusarium), szárdúság, komóty betegség, pártás betegség ellen, répa- és zöldségféléknek gyökérgubasz elleni védekezésére.
 Alkalmazása igen egyszerű. Agyoncsávázás lehetősége teljesen kivan zárva.
 Vozérügynökség: **Avenarius Werke, Wilhalm Hermann** főmérnök, Budapest, II. ker., Corvin-tér 3. szám. 1236

Lányi és Weitzenfeld, Budapest,
 VIII., Röck-Szilárd-utca 18. Telefon: József 53-94.
VAS, vasárak, lemez, drót, patkó, deksin,
KOCSIKENŐCS, gépszár, elaj, benzín,
KÁTRÁNYPAPÍR, fedőlmáz, carbolineum,
RÉZGÁLIC, raffia, kánpör, 1109/4
MŰSZAKI CIKKEK, tömítések, szereszmok,
 és mindenféle gazdasági szűkegletet.

GŐZEKE részleteket mindenféle gyártmányú gőzekhez készit és szállit preciz kivitelben moálfogaskerekeket, fémosapágyakat, távezekrényeket, ekovasszkat s.b. **SODRON VIKÓTMELEKÉNYE** Eladó: 5-ös „KEMNA”. eke általajtarával. 1114
SZILÁGYI és DISKANT gépjára, Miskolcon.

Heuke-gőzekéket
 és gőzekalkulációs részeket, legmodernebb kivitelben **azonnal** szállítunk. Csaknem **Heuke-féle 4-es billenőke** eladó teljesen új
Szekely és Székely Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 8. Telefon: 96-66. 256

Az „OMGE.” könyvkisadóvállalat kisadésában most jelent meg!
Mezőgazdasági kettős számtartás
 ÍRTA:
ORMÁNDY JÁNOS
 GAZDASÁGI AKADEMIAI TANÁR.
ÁRA 195— KORONA.
BÉRMENTES KÜLDÉSSEL 204— KORONA.
 A mai nehéz és szövevényes gazdálkodási viszonyok között minden gazdának világos látásra, alapos megfontolásra kell törekednie, úgy az egyes termelési ágak jövedelmezőségének a kipuhatólásánál, tőkebefektetések eszközzésénél, a költségek felmerülésénél, mint az adózás igazságos megosztásának az elérésénél és az okos takarékoság követésénél. A gazda ezen felsoroltakat csak ezen most megjelent kettős számtartásban lefektetett alapolvek és szabályok követése által érheti el. ~ ~ ~ ~ ~
“PÁTRIA” R.-T. KÖNYVOSZTÁLYA, BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.

GAZDASÁGI SZÁMVITELI KÖNYVEK ÉS NYOMTATVÁNYOKBÓL
 álladó nagy raktárt tart a
“Pátria” irod. váll. és nyomdai r.-t., Budapest, IX., Üllői-ut 25.
 Árjedyék ingyen

Gőzekék,

ASTRA GÁZEKÉK, LAKÓKOSCIK, SODRONYKÖTELEK
azonnal szállíthatók.
MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, VILMOS-CSÁSZÁR-ÚT 32. 1025

Csépléshez szállítunk:

motorbenzint

kivántra köcsön vas-
bordókban is, továbbá motorhajtó (nyers) gázolajat,
import petróleumot, mindennemű gép- és hen-
gerolajat, towotte gépszirt, fekete, sárga la,
valamint sárga és kék uszó kocsikenőcsöket
és mindennemű speciális kenőanyagokat.

MAYER ES MOLLER

OLAJ-, GÉPKENŐCS- ÉS VEGYIPARI GYÁR R.-T.,
Budapest, VI. ker., Eötvös-utca 42. szám.
TELEFONOK: Igazgató: 145-20. Központi iroda és városi
raktár: 91-84; (Interurban) és 160-71. Külső
raktártelep: Budapest, V. Ipoly-u. 15. és V. Visegrádi-u. 54.
telefon: 143-90. Vasúti telephely: 170-54. telefon-szám.
Ujpesti tárolótelep: 19-24. telefon-szám. 541
Kivántra méltányos feltételek mellett fizetési kedvezmény.

LŐSZERSZÁM LŐPÁRÓC, IGÁS és JUKKER

nagy raktár.
GÁL MIHÁLY szíjgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött).
Olcsó heveder löszerszámok állandóan raktáron. 891

TEJESKANNA- PLOMBÁK ÉS FOGÓK

UJAGH ÁRPAD
BUDAPEST, I. ATLOS UT 23.
TELEFON: JÓZSEF 85-7.

GANZ-DANUBIUS által előállított

BÜSSING-teherautók

REIMAN Központi V., Vörösmarty-tér 3.
iroda: Garage és javítóműhely: V., Bálvány-utca 12.

Zsirt és szalonnát

a legolcsóbban szállít: IPARVÁLLALATOK ÉLELMEZŐ ÜZEME R.-T.
BUDAPEST, VIII., GÓLYA-UTCA 8. Telefon: József 72-03.
947

CEMENTIPARI GÉPEKET.

Betonégla, cementtöcsérép, üreges betonblokkok, cement- és mozaiklapok,
kutyűrük, betonszegek, itatóvályuk, kerítésoszlopok és egyéb építőanyagok
előállítására gyárt és teljes homokértékesítő telepeket és aszbesztpalagárákat
berendez:

SZÁNTÓ és BECK mérnök speciális gépgyára
Budapest, X., Gyömrői-ut 76-78. sz.
Villamos Kispeszt, Biehn-gyári megálló. 672 Telefon: József 50-88, 90-34, 40-26.
Árlapok, költségvetések díjmentesen!

Alapított 1890. **Gazdaságok részére szállítunk:** Alapított 1890.

elsőrendű importált gép- és hengerolajat eséplőkhöz és valódi amerikai henger-
olajat gőzekéhez, neheztelen sárga towottegépzsirt, uszó szekérenőcsöt,
valódi amerikai colofongyantát, dobszineket, szinbórból készült géphajtószíjakat,
szerszámokat, gőzkesodronyköteleteket, kutszivattyukat, tömlőket, asbest-
és gummitömítéseket, valódi Klingérit és Tauril tömitőlemezeket, gabonaszákot és
ponyvát, továbbá malomberendezési cikkeket, csapágyfémeket, kötőféket, istrángot,
karbidot elismert legszolidabb és legolcsóbb napi áron. 277

MOLNÁR és PINTÉR műszaki nagy- Budapest, V., Árpád-utca 2. Telefon: 8-35.
kereskedés, (Interurban.)

KÖLLŐ GÁBOR

áru- és ingatlanforgalmi irodája, Import-Export
Budapest, VI., Nagymező-u. 22-24., I. 2.
Telefon: 75-87. Székhely: KÖGÁBOR BUDAPEST

Gazdák figyelmébe!

FOGLALKOZIK: mezőgazdasági termények, termékek és élelmiszerek, takarmá-
nyozási cikkek, mezőgazdasági gépek, eszközök és anyagok, műszaki cikkek, gépek és
szerszámok, ruházati cikkek, építési anyagok és bor export-importálásával és ezen
cikkeknek a belföldön való nagyban eladásával és beszerzésével. 1021

Ingtalanokat és bérleteket keres és ajánl elsőrangú megbízói részére

Mezőgazdák Zuhataq kutja

sok ezer darab évtizedek óta
üzemben, mindenütt kitűnően
bevált. — Kizárólagos egyedárúsíté

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
műszaki és géposztálya,
Budapest, V., Alkotmány-u. 29.
1194

TEJGAZDASÁGI eszközök és berendezések,

mint encenbergi fejővödörök, fejőszil-
kék, tejbödönök, tejmérők, tej-
hűtők, kannák stb. Teljes
vaj- és sajtgyárak berendezése.
A világhírű LANZ tejföldelőgépek vezérköpviselője.
Ajánlattal szolgál: 1145

Sürgőnycim: CASE BUDAPEST
HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII.,
Üllői-ut 52/B.